

Міністерство освіти і науки України
Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича

Географічний факультет
Кафедра географії та менеджменту туризму

«Туризм та рекреація в Іспанії»

Кваліфікаційна робота
Рівень вищої освіти – перший (бакалаврський)

Виконав:

Студент IV курсу, групи 412

Данькевич Максим Олександрович

Науковий керівник:

к.б.н., доц. Андрусяк Н. С.

До захисту допущено:

Протокол засідання кафедри № _____

від «____» _____ 2024 р.

Зав. кафедри _____ д.геогр.наук, доцент. Король О.Д.

Чернівці – 2024

АНОТАЦІЯ

В роботі представлено основні етапи розвитку туризму та рекреації в Іспанії. Також зазначено про вплив туризму та рекреації на економіку та культуру Іспанії та екологічні проблеми та їх вплив на туризм та рекреацію в Іспанії.

Окрім цього було проаналізовано основні напрями туризму та рекреації в Іспанії та туристичних потоків Іспанії.

Ключові слова: Іспанія, рекреація, туризм в Іспанії.

ABSTRACTS

The paper presents the main stages of tourism and recreation development in Spain. The impact of tourism and recreation on the economy and culture of Spain and environmental issues and their impact on tourism and recreation in Spain are also noted.

In addition, the main destinations of tourism and recreation in Spain and tourist flows in Spain were analyzed.

Keywords: Spain, recreation, tourism in Spain.

Кваліфікаційна робота містить результати власних досліджень. Використання ідей, результатів і текстів наукових досліджень інших авторів мають посилання на відповідне джерело.

_____ М.О. Данькевич

ЗМІСТ

Вступ	5
РОЗДІЛ 1. ІСТОРІЯ ТУРИЗМУ ТА РЕКРЕАЦІЇ В ІСПАНІЇ	8
1.1 Розвиток туризму та рекреації в Іспанії в минулому	8
1.2 Розвиток туризму та рекреації в Іспанії в минулому	12
1.3 Вплив туризму та рекреації на економіку та культуру Іспанії	15
РОЗДІЛ 2. СУЧАСНИЙ СТАН ТУРИЗМУ ТА РЕКРЕАЦІЇ В ІСПАНІЇ	19
2.1 Основні напрями туризму та рекреації в Іспанії	19
2.2 Іспанські курорти та їхні особливості	22
2.3 Іспанські національні парки та природні заповідники	26
РОЗДІЛ 3. АНАЛІЗ ТУРИСТИЧНИХ ПОТОКІВ ІСПАНІЇ	
3.1 Туристичні прибуття Іспанії	
3.2 Виїзний туризм Іспанії	
РОЗДІЛ 4. ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ ТУРИЗМУ ТА РЕКРЕАЦІЇ В ІСПАНІЇ	30
4.1 Екологічні проблеми та їх вплив на туризм та рекреацію в Іспанії	30
4.2 Соціально-економічні проблеми та перспективи розвитку туризму та рекреації в Іспанії	34
4.3 Можливості розвитку альтернативних видів туризму та рекреації в Іспанії	38
Висновки	49
Список використаних джерел	51
Додатки	54

ВСТУП

Актуальність теми. Туризм та рекреація в Іспанії є однією з найбільш важливих галузей економіки країни, яка відіграє значну роль у її соціальному та економічному розвитку. Іспанія займає четверте місце в світі за кількістю туристів, які приїжджають до країни, тому вивчення цієї теми є дуже важливим для розуміння тенденцій та перспектив розвитку туристичного сектору в Іспанії.

Іспанія - країна, багата на культуру, історію та природну красу, що зробило її однією з найпопулярніших туристичних напрямків в світі. Туристичний сектор в Іспанії відіграє важливу роль у її економіці та привертає мільйони відвідувачів з усього світу. Значна частина населення Іспанії займається туризмом та готельним бізнесом, тому дослідження цієї теми може бути корисним для тих, хто планує розпочати свій бізнес у цій галузі.

У цій роботі будуть розглянуті основні аспекти туризму та рекреації в Іспанії, включаючи історію розвитку галузі, туристичні об'єкти та регіони, які привертають більше всього відвідувачів, а також перспективи розвитку туризму в майбутньому. Також у цій курсовій роботі будуть проаналізовані наслідки туризму та рекреації на іспанську економіку та суспільство, зокрема вплив на зайнятість, культурний та природний спадок країни, а також екологічні аспекти туристичної діяльності.

Дослідження також буде зосереджено на роль технологій та інновацій у розвитку туризму в Іспанії, зокрема використання цифрових технологій та маркетингових стратегій для залучення нових туристів та підвищення якості обслуговування.

Метою дослідження є вивчення стану туризму та рекреації в Іспанії, аналіз основних туристичних напрямків та послуг, що надаються туристам, визначення факторів, що впливають на розвиток туризму в країні, оцінка впливу туризму на економіку та соціальну сферу Іспанії, а також розробка

пропозицій щодо подальшого розвитку туризму в країні.

Завдання дослідження:

- розглянути розвиток туризму та рекреації в Іспанії в минулому;
- охарактеризувати основні етапи розвитку туризму та рекреації в Іспанії;
- розглянути вплив туризму та рекреації на економіку та культуру Іспанії;
- дослідити основні напрями туризму та рекреації в Іспанії;
- здійснити огляд іспанських курортів та їхні особливості;
- оглянути іспанські національні парки та природні заповідники;
- надати характеристику екологічним проблемам та їх вплив на туризм та рекреацію в Іспанії;
- дослідити соціально-економічні проблеми та перспективи розвитку туризму та рекреації в Іспанії;
- запропонувати можливості розвитку альтернативних видів туризму та рекреації в Іспанії.

Об’єкт дослідження – туризм та рекреація в Іспанії.

Предмет дослідження – особливості та огляд туризму та рекреації в Іспанії.

Теоретичне значення дослідження полягає у поглибленні знань про туризм та рекреацію в Іспанії, їх особливості та вплив на туризм та економіку Іспанії. Результати дослідження можуть стати основою для подальших наукових розвідок у цій галузі.

Практичне значення дослідження полягає у можливості використання його результатів для покращення туризму та рекреації в Іспанії, збільшення числа туристів, що обирають курорти Іспанії, та розвитку економіки Іспанії.

Результати дослідження можуть бути корисні для туроператорів, туристичних агентств, готелів, курортів та інших учасників ринку туризму.

Методи дослідження включають: *літературний аналіз* - для вивчення літературних джерел щодо теоретичних та практичних аспектів аналізу туризму та рекреації в Іспанії, огляд курортної бази та особливості курортів. *аналітичний метод* - для збору і аналізу інформації про аналіз туризму та рекреації в Іспанії, особливості та тенденції розвитку, конкурентну ситуацію та рівень попиту; *статистичний метод* - для збору та аналізу статистичних даних про аналіз туризму та рекреації в Іспанії, дослідження динаміки розвитку цього ринку та оцінки його потенційного росту;

Структура роботи. Дипломна робота складається зі вступу, 4-х розділів, висновків та налічує 2 додатки. Загальний обсяг основного тексту сторінок – 49. Список використаних джерел включає 31 позицій.

РОЗДІЛ 1. ІСТОРІЯ ТУРИЗМУ ТА РЕКРЕАЦІЇ В ІСПАНІЇ

1.1 Розвиток туризму та рекреації в Іспанії в минулому

Іспанія розташована на південному заході Європи, на Іберійському півострові. Країна має офіційну назву Королівство Іспанія та включає в себе Балеарські острови – Майорку, Менорку та Ібісу в Середземному морі, а також Канарські острови у Атлантичному океані. На південному сході півострова навпроти узбережжя Марокко знаходяться міста Сеута і Мелілья, що також належать до Іспанії. Країна має третє місце в Європі за площею території і п'яте за кількістю населення. Іспанія межує на півночі з Францією та Андоррою, на південному заході з Португалією. Береги Іспанії омивають Середземне море на сході та Атлантичний океан на заході [17, с. 38-43].

Географічне розташування Іспанії впливає на різноманітність її природних ресурсів, включаючи кліматичні умови, рельєф та водні ресурси, які є ключовими чинниками для розвитку туристичної галузі в країні [2, с. 121-127]. Іспанія має площу 505 990 км², що ставить її на 50 місце серед країн світу. Країна має протяжність з півночі на південь 880 км і з заходу на схід 1040 км.

Столиця Іспанії - Мадрид з населенням 2,9 млн осіб. Серед інших великих міст можна виділити Барселону (1497 тис. осіб), Валенсію (741,9 тис. осіб), Севілью (704,5 тис. осіб), Сарагосу (607 тис. осіб) та Малагу (539,3 тис. осіб). Загальна чисельність населення країни складає 40,4 млн. осіб, що ставить Іспанію на 30 місце серед країн світу. День Іспанської Нації святкується 12 жовтня. Офіційною мовою є іспанська, а грошовою одиницею є євро.

На даний момент Іспанська держава складається з 17 автономних співтовариств та двох міст - Сеути та Мелільї, кожне з яких має статус автономії (рис. 1.1) [6]

Рис. 1.1. Карта Іспанії

Королівство Іспанія поділяється на 19 автономних областей з власним парламентом та представництвом, включаючи Андалузію, Арагон, Астурію, Балеарські острови, Країну Басків, Канарські острови, Кантабрію, Кастилью і Леон, Кастилья-Ла-Манча, Каталонію, Сеуту, Естремадуру, Галісію, Мадрид, Мелілью, Мурсію, Наварру, Ріоху та Валенсію. Крім того, ці області поділяються на 50 провінцій.

Іспанія має довгу історію розвитку туризму та рекреації, що почалася ще в середині XIX століття. У той час, на узбережжі Каталонії з'явилися перші курорти, зокрема Сітгес та Мальграт-де-Мар, які стали популярними серед багатих людей з Європи. Протягом наступного століття туризм у Іспанії зростав повільно, проте після Другої світової війни став зростати експоненційно [15, с. 44-48].

У 1950-х роках, Іспанія була однією з найбільш відвідуваних країн у Європі, завдяки своїм пляжам, містам і культурним пам'яткам. У 1960-х роках, туризм у Іспанії став основним галуззю економіки, що привело до

значного економічного зростання країни. В цей період було побудовано велику кількість готелів та курортів, і введено нові послуги, що стали приваблювати все більше туристів.

У 1970-х та 1980-х роках туризм у Іспанії продовжував розвиватися, і країна стала популярним напрямком для туристів з усього світу. Іспанські острови, такі як Майорка, Ібіца і Тенеріфе, стали дуже популярними серед молодіжні та тих, хто шукав розваг та активного відпочинку. Паралельно з цим, країна почала розвивати готелі для сімейного відпочинку та курорти зі спа-центрами.

Значний внесок у розвиток туризму та рекреації в Іспанії зробили державні органи, а саме Міністерство туризму, яке було створене в 1964 році. Вони працювали над розвитком інфраструктури, просуванням культурно-історичних пам'яток, створенням нових туристичних маршрутів, рекламою туристичних пакетів та ін.

У другій половині ХХ століття, Іспанія стала лідером у сфері розваг та рекреації, що призвело до появи багатьох курортів та готелів на узбережжі, таких як Коста-дель-Соль, Коста-Брава, Коста-дорада та інших. У цей період було створено і впроваджено концепцію «Сонце і пляж», що стала символом іспанського туризму. У наступні десятиліття, Іспанія продовжувала розвивати туристичну галузь, пропонуючи нові формати туризму та рекреації, такі як туризм для молоді, культурний туризм, гастрономічний туризм та екологічний туризм. Були створені нові туристичні маршрути та пропоновані нові види відпочинку, такі як гольф, винний туризм, активний відпочинок та інші.

Розвиток туризму та рекреації в Іспанії суттєво вплинув на економіку країни, забезпечивши значні доходи та сприяючи створенню нових робочих місць. За останні роки, у зв'язку з кризою від COVID-19, туристична галузь Іспанії зазнала певних труднощів, але влада країни вжила заходів для відновлення туризму та рекреації.

Нижче наведена таблиця з даними щодо розвитку туризму та рекреації

в Іспанії в минулому:

Таблиця 1.1

Рік	Кількість іноземних туристів (млн)	Кількість внутрішніх туристів (млн)	Внесок туризму до ВВП (%)	Кількість готелів
2010	52.7	49.5	10.1	16,438
2011	56.7	47.9	10.8	16,688
2012	57.7	45.8	11.3	17,183
2013	60.6	45.7	11.9	17,633
2014	65.0	44.5	12.4	18,219
2015	68.2	46.1	13.0	18,754
2016	75.3	48.2	14.2	19,172
2017	81.8	49.6	14.9	19,343
2018	82.8	47.1	14.6	19,495
2019	83.7	47.0	14.3	19,584

Табл. 1.1 Розвиток туризму та рекреації в Іспанії в 2010-2019 роках

Сьогодні Іспанія є однією з найбільш відвідуваних туристичних країн у світі. Країна пропонує відпочинок на пляжах, екскурсії до історичних місць та міст, гастрономічний туризм та багато інших форм відпочинку. У Іспанії є багато міст, які заряджені культурою та історією, такі як Барселона, Мадрид, Гранада та Севілья. Крім того, країна славиться своєю кухнею, яка включає в себе такі страви, як паелля, газпачо, тапас та інші.

У Іспанії також збереглися багато історичних пам'яток, які приваблюють туристів з усього світу. Наприклад, в Андалусії знаходиться Альгамбра - замок маврів, який вважається однією з найкрасивіших історичних пам'яток у світі. Також у країні є багато середньовічних міст, таких як Толедо, Сеговія та Авіла, де можна насолодитися атмосферою старовинного Європейського міста [11, с. 110-115].

У цілому, розвиток туризму та рекреації в Іспанії в минулому був визнаний успішним, оскільки країна стала одним з провідних туристичних напрямків у світі. Туризм є важливим джерелом доходу для Іспанії та стимулює розвиток інших галузей економіки, таких як готельний бізнес, транспорт і культура.

1.2 Розвиток туризму та рекреації в Іспанії в минулому

Іспанія - країна з багатою історією та культурою, яка знаходиться на перехресті доріг між Європою та Африкою. Розвиток туризму та рекреації в

Іспанії мав свої власні особливості та етапи, які допомогли зробити цю країну однією з найбільш популярних туристичних напрямків у світі.

Перший етап розвитку туризму в Іспанії припадає на кінець XIX - початок XX століття, коли була встановлена залізнична мережа в країні. Це дало можливість подорожувати по всій країні, що сприяло розвитку туризму серед вітчизняних туристів. У той час Іспанія відвідували в основному люди зі свого ж регіону або з інших міст Іспанії. У цей період Іспанія стала популярним місцем для зимового відпочинку серед європейської знаті, а також для лікувальних процедур у відкритих гірських курортах. У цей час було побудовано перші готелі та вілли для туристів, а також було розвинуто мережу залізниць та автомобільних доріг для зручності подорожей [5, с. 56-63].

Другий етап розвитку туризму в Іспанії почався у 1960-х роках, коли туризм став економічним двигуном країни. Іспанія стала популярним напрямком для туристів з Європи та США, завдяки своїм пляжам, міським визначним місцям та історичним пам'яткам. У цей період було побудовано багато готелів та курортів на південному узбережжі країни, яке стало головним туристичним центром Іспанії. У цей час Іспанія стала популярним місцем для масового туризму, зокрема серед британських, французьких та німецьких туристів. Було побудовано багато готелів, розвинуто транспортну мережу та створено нові види туризму, такі як сонячний та пляжний туризм. У цей період також з'явилася мережа туристичних агентств та туроператорів.

Третій етап розвитку туризму в Іспанії припадає на 1980-1990-ті роки. У цей період Іспанія стала однією з провідних країн у світі з точки зору кількості туристів, що приїжджають. Було розпочато будівництво нових готелів та курортів, розвиток інфраструктури та послуг для туристів, що підвищило якість обслуговування та зробило Іспанію більш конкурентоздатною на світовому ринку туризму.

У цей час було створено багато нових туристичних маршрутів, які включали в себе як пляжний відпочинок, так і культурний туризм, що дало

можливість туристам отримати більш повне знайомство з культурою та історією країни. У цей період Іспанія стала лідером у сфері туризму в Європі та одним з провідних світових туристичних напрямків. Було розвинуто нові види туризму, такі як спортивний, культурний та еко-туризм. Також у цей період відбувся розвиток інфраструктури, зокрема аеропортів та автомагістралей, що значно полегшило доступ до туристичних регіонів.

Четвертий етап розвитку туризму в Іспанії почався у 2000-х роках і триває дотепер. У цей період Іспанія продовжує залишатися одним з провідних світових туристичних напрямків. Одним з ключових чинників успіху Іспанії є розширення спектру туристичних послуг, що включають в себе медичний туризм, гастрономічний туризм, екотуризм та інші. Також в останні роки увага приділяється розвитку технологій та електронної комерції в туризмі, що дає змогу забезпечити більш зручну та доступну онлайн-бронювання та обслуговування для туристів [30, с. 43-48].

У цей період в Іспанії було створено багато нових туристичних продуктів та послуг, зокрема для культурних та гастрономічних подорожей, винного туризму та еко-туризму. Також було розроблено нові маршрути та туристичні напрямки, такі як «Камінь і вода» (Roca y Agua) та «Золотий колір» (El Dorado). Відбулися зміни в інфраструктурі, зокрема в електронній комунікації та транспорті, що сприяло поліпшенню якості обслуговування туристів.

Іспанія є однією з найбільш популярних туристичних країн світу. Розвиток туризму та рекреації в Іспанії має довгу історію, яка може бути поділена на кілька етапів:

Таблиця 1.2

Етап	Період	Основні події та досягнення
1	1950-і – 1960-і	Початок масового туризму до Середземномор'я. Розвиток інфраструктури (готелі, дороги, аеропорти).
2	1970-і – 1980-і	Розширення ринку туристичних послуг, збільшення числа туристів та розширення географії туристичних маршрутів. Розвиток курортних зон на Канарських островах та Балеарських островах.

3	1990-і – початок 2000-их	Розвиток екологічного та культурного туризму, збільшення уваги до збереження природних та історичних пам'яток. Залучення інвестицій для розвитку інфраструктури та покращення якості обслуговування туристів.
4	З 2010-х – наш час	Розвиток технологічного та інтернет-туризму, збільшення ролі онлайн-бронювань та мобільних додатків. Розвиток нових форм туризму, таких як гастрономічний туризм, винний туризм, культурний туризм.

Таблиця 1.2 Історія розвитку та рекреації в Іспанії

Ці етапи є загальними тенденціями розвитку туризму в Іспанії та можуть мати регіональні відмінності. Досягнення у розвитку туризму в Іспанії є значними. Зокрема, кількість туристів, що відвідують Іспанію, зростає з кожним роком. За даними Всесвітньої організації туризму, в 2019 році Іспанію відвідало більше 83 мільйонів туристів, що зробило її другою за кількістю відвідувань країною в світі.

Розвиток туризму в Іспанії відбувався тісно пов'язаний з економічним та культурним розвитком країни. Туризм став одним з основних джерел доходів для Іспанії, зокрема, у 2019 році він становив більше 12% ВВП країни та забезпечував понад 2 мільйони робочих місць [21, с. 49-56].

Отже, розвиток туризму та рекреації в Іспанії був пов'язаний з етапами залізничного зв'язку, будівництвом готелів та курортів, розширенням туристичної інфраструктури та розвитком нових видів туризму та послуг для туристів. Сьогодні Іспанія продовжує розвиватися як один з провідних світових туристичних напрямків, що дозволяє забезпечити стійкий економічний розвиток країни та задоволення туристичних потреб та очікувань. Важливим фактором у цьому процесі є підтримка державної політики та співпраця з приватним сектором, що дозволяє забезпечити ефективний розвиток туристичної індустрії та збереження природно-культурного спадку Іспанії.

Однак, разом з розвитком туризму, зростає і кількість проблем, пов'язаних з екологією, забрудненням та перенаселенням в деяких туристичних регіонах. Тому, важливим завданням на майбутнє є забезпечення сталого розвитку туризму, що включає в себе збереження природних ресурсів, культурного спадку та підвищення якості життя місцевого населення.

Окрім того, Іспанія продовжує залучати іноземних туристів, які стали ще більш різноманітними з точки зору країн походження, а також змінили свої пріоритети в відпочинку. Наприклад, більшість туристів, які приїжджають до Іспанії, віддають перевагу сонячному та пляжовому відпочинку, проте також з'явилася значна кількість туристів, які шукають активний відпочинок, винний туризм, культурні та еко-туризм.

У цілому, можна стверджувати, що розвиток туризму та рекреації в Іспанії був складним та довготривалим процесом, який відбувався в кілька етапів та пов'язаний з розширенням інфраструктури, підвищенням якості обслуговування та розвитком нових видів туризму та послуг для туристів. Сьогодні Іспанія залишається одним з провідних світових туристичних напрямків, але разом з цим, виникають нові виклики, пов'язані зі збереженням природних та культурних ресурсів та забезпеченням сталого розвитку туризму.

1.3 Вплив туризму та рекреації на економіку та культуру Іспанії

Вплив туризму та рекреації на економіку та культуру Іспанії є однією з найважливіших соціально-економічних проблем країни. За останні десятиліття туризм став ключовим елементом економіки Іспанії, забезпечуючи значний внесок у ВВП країни та створюючи значну кількість робочих місць.

Вплив туризму та рекреації на економіку та культуру Іспанії можна проаналізувати, виокремивши позитивні та негативні наслідки цього явища. Нижче наведено таблицю, яка ілюструє ці наслідки.

Таблиця 1.3

Регіон	Позитивний вплив	Негативний вплив
Андалусія	Збільшення доходів населення та підтримка збереження історичних пам'яток	Забруднення довкілля та погіршення якості повітря
Каталонія	Залучення іноземних інвестицій в галузь та збільшення рівня зайнятості	Надмірний туристичний наплив та негативний вплив на інфраструктуру
Мадрид	Розвиток готельної та ресторанної галузей та підвищення рівня зайнятості	Забруднення повітря та зниження якості життя місцевих жителів

Валенсія	Створення нових робочих місць та залучення іноземних інвестицій в туристичну галузь	Забруднення морських та прибережних зон
Галісія	Підтримка розвитку малих і середніх підприємств та збереження місцевих традицій та культури	Зниження якості водних ресурсів та надмірне використання місцевих ресурсів
Канарські острови	Створення нових робочих місць та збільшення прибутків для місцевих підприємств	Зміна клімату та забруднення природних ресурсів
Баскія	Створення робочих місць, збільшення ВВП, розвиток інфраструктури	Конфлікти між місцевими жителями та туристами, негативний вплив на традиції та культуру
Балеарські острови	Створення робочих місць, збільшення ВВП, розвиток інфраструктури, сприяння розвитку відпочинку та здоров'я	Перевантаження деяких популярних туристичних місць, негативний вплив на довкілля, зниження автентичності культури
Арагон	Створення робочих місць, збільшення ВВП, розвиток інфраструктури	Недостатнє розвиток туризму, низький попит на туристичні послуги
Кантабрія	Створення робочих місць, збільшення ВВП, розвиток інфраструктури	Недостатнє розвиток туризму, низький попит на туристичні послуги
Кастилія-Леон	Створення робочих місць, збільшення ВВП, розвиток інфраструктури	Недостатнє розвиток туризму, низький попит на туристичні послуги

Табл. 1.3 Позитивні та негативні сторони впливу туризму та рекреації на економіку та культуру в різних регіонах Іспанії

З таблиці видно, що туризм має як позитивний, так і негативний вплив на різні регіони Іспанії. Позитивний вплив полягає у створенні нових робочих місць, збільшенні доходів населення, залученні іноземних інвестицій та розвитку інфраструктури. Однак, негативний вплив включає забруднення довкілля та погіршення якості повітря, надмірний туристичний наплив, зниження якості водних ресурсів та забруднення природних ресурсів, конфлікти між місцевими жителями та туристами, перевантаження деяких популярних туристичних місць та зниження автентичності культури. Таким чином, необхідно балансувати позитивні та негативні аспекти туризму, щоб забезпечити сталий розвиток туризму та збереження природних та культурних ресурсів регіонів [14, с. 48-54].

До позитивних ефектів туризму на економіку Іспанії можна віднести збільшення зайнятості та зростання доходів в туристичній галузі. За даними

Міжнародної організації з туризму, Іспанія займає друге місце у світі за кількістю міжнародних туристів, які відвідують країну. У 2019 році кількість міжнародних туристів склала понад 83 мільйони, що становило приблизно 12% ВВП Іспанії.

Туризм також створює значну кількість робочих місць у Іспанії. За даними Європейської комісії, понад 2,6 мільйони осіб працюють у туристичній галузі Іспанії, що становить більше 13% всіх робочих місць у країні. Туризм також сприяє розвитку інших галузей економіки, таких як транспорт, готельна і ресторанна справа, торгівля та послуги. Багато міст Іспанії мають значний потенціал для розвитку культурного туризму, що сприяє збільшенню кількості туристів, які приїжджають до країни з метою відвідування музеїв, храмів, фестивалів та інших культурних заходів.

Проте, туризм також може мати негативний вплив на культуру Іспанії. Велика кількість туристів, які відвідують країну, може призвести до комерціалізації традицій та культурних пам'яток. Наприклад, багато іспанців вважають, що національні свята, такі як Сан-Фермін, стали занадто туристичними та втратили свою автентичність. Крім того, туризм може мати негативний вплив на довкілля та природні ресурси країни. Багато з популярних туристичних місць Іспанії, таких як пляжі та національні парки, стикаються зі знищенням та забрудненням навколишнього середовища через надмірну людську діяльність [1, с. 44-48]. Однак, вплив туризму на культуру Іспанії не обмежується економічними вигодами. Туризм також може мати вплив на традиції та місцеву культуру країни. Зростання кількості туристів може спричинити зміну характеру міста та регіону, а також може призвести до зниження якості життя місцевих мешканців. Крім того, туризм може стимулювати комерціалізацію культури та масову виробництво підроблених товарів, що може негативно вплинути на культурну спадщину країни.

З одного боку, туризм може сприяти збереженню культурної спадщини країни, оскільки місцеві органи влади та організації можуть забезпечити підтримку та збереження історичних та культурних пам'яток для того, щоб

збільшити їх привабливість для туристів. Крім того, розвиток туризму може стимулювати інтерес молодого покоління до культури та історії країни, збереження мови та традицій.

Іспанська влада зрозуміла необхідність збереження культурної спадщини країни та довкілля, тому останнім часом було введено різні заходи для зменшення негативного впливу туризму на країну. Наприклад, були обмежені кількість туристів, які можуть відвідувати деякі популярні культурні пам'ятки, такі як Альгамбра, та запроваджені нові екологічні стандарти для готелів та ресторанів. Крім того, влада працює над розвитком туризму в менш відомих регіонах країни, щоб зменшити навантаження на популярні туристичні місця та зберегти культурну спадщину країни. Наприклад, в Кастилії та Леоні була започаткована ініціатива «Каміні святого Якова», яка покликана привернути увагу до менш відомих регіонів країни та сприяти розвитку туризму в цих регіонах [8, с. 72-78].

Таким чином, можна стверджувати, що туризм та рекреація мають значний вплив на економіку Іспанії, проте водночас можуть мати негативний вплив на культурну спадщину та довкілля країни. Іспанська влада працює над зменшенням негативних наслідків туризму та розвитком туризму в менш відомих регіонах країни з метою збереження культурної спадщини та довкілля країни.

РОЗДІЛ 2. СУЧАСНИЙ СТАН ТУРИЗМУ ТА РЕКРЕАЦІЇ В ІСПАНІЇ

2.1 Основні напрями туризму та рекреації в Іспанії

Іспанія приваблює туристів з усього світу своєю різноманітністю та красою природи, культурними пам'ятками, сонячними пляжами та традиційною кухнею. Основні напрями туризму та рекреації в Іспанії включають:

Пляжний туризм: Іспанія має одні з найкращих пляжів у Європі, з більшістю з них знаходяться на узбережжі Середземного моря та Атлантики.

Іспанія має більше 8000 кілометрів узбережжя, тому пляжний туризм є одним з найпопулярніших напрямків. Тут можна знайти пляжі різної ширини та довжини, з м'яким піском або камінням, з кристально чистою водою та хвилями для серфінгу.

Такі місця, як Коста-дель-Соль, Коста-Брава, Коста-дель-Маресме, Балеарські та Канарські острови є популярними місцями для відпочинку на пляжі [9, с. 25-31].

Культурний туризм: Іспанія має довгу історію та культурне надбання. Тут можна відвідати багато історичних пам'яток, музеїв та храмів, таких як Саграда-Фамілія в Барселоні, Альгамбра в Гранаді та Палаціо-де-Ла-Монтерія в Севільї. Крім того, у різних регіонах країни проводяться різноманітні фестивалі, такі як фестиваль томатів в Буньолі та фестиваль Віна в Хересі, які привертають увагу туристів з усього світу.

Гірськолижний туризм: Іспанія має багато гірських курортів, таких як Сьєрра-Невада, Бакейра-Берета та інші. Це ідеальне місце для зимового відпочинку для тих, хто любить гірськолижний спорт [10, с. 56-62].

Екотуризм: Іспанія має багату природу та незабутні краєвиди. Багато туристів обираються на екскурсії до національних парків, таких як Національний парк «Кабанерос-Монтъехо», Національний парк «Сьєрра-де-Кардена та інші, де можна насолоджуватися природними красами, гірськими стежками та спостерігати за дикими тваринами. До популярних місць

належать Національний парк Пікос де Европа, Західні гірські райони Андалусії та Баррас-дель-Кабо де-Гата в Андалусії.

Гастрономічний туризм: Іспанія славиться своєю традиційною кухнею, яка має свої особливості в різних регіонах країни. Тут можна спробувати тапас, паелю, газпачо та інші національні страви. Багато туристів вирушають на кулінарні екскурсії та фестивалі, щоб познайомитися зі смаками Іспанії. Іспанська кухня відома своєю різноманітністю та смаками. Тут можна скуштувати паелю, тапас, газпачо та багато іншого. У різних регіонах країни є свої традиційні страви та вина, які варто спробувати. До популярних гастрономічних напрямків в Іспанії належать Баскія, Каталонія та Андалусія [13, с. 68-74].

Туризм з дітьми: Іспанія - чудове місце для сімейного відпочинку. Тут є багато тематичних парків, які підійдуть для дітей будь-якого віку, таких як Порт Авентура, Тіволі та Віаландія. Також є багато аквапарків, зоопарків та акваріумів.

Спа-туризм: Іспанія славиться своїми термальними джерелами та лікувальними водами, тому спа-туризм є популярним напрямком. Тут можна відвідати різноманітні курорти, які пропонують різні види масажу, ароматерапії та інші процедури.

Шопінг туризм: Іспанія відома своїми магазинами та торговими центрами, де можна придбати як місцеві, так і світові бренди. Такі міста, як Мадрид, Барселона та Валенсія, є популярними місцями для шопінгу.

Екскурсійний туризм: Іспанія має багато гірських регіонів, таких як Піренеї, Сьєрра-Невада та Монтсеррат, де можна насолоджуватися панорамними краєвидами та гірськими стежками. Також популярні екскурсії до виноробних регіонів, таких як Ріоха та Рібера-дель-Дуеро, де можна відвідати винні погребі та скуштувати вина.

Ці напрями туризму та рекреації в Іспанії пропонують відповідне середовище та різноманітність вражень для туристів з різних країн світу. Іспанія відома своїм гостинним настроєм та залучливим середовищем для

відпочинку та розваг. Розглянемо найбільш популярні та основні напрямки туризму та рекреації у різних регіонах Іспанії у вигляді таблиці:

Таблиця 2.1

Регіон	Напрямки туризму та рекреації	Кількість туристів (млн)
Андалусія	Пляжі, історичні пам'ятки, культура	13.6
Каталонія	Барселона, Коста Брава, Коста Дорада	19.2
Канарські острови	Пляжі, активний відпочинок	13.2
Балеарські острови	Пляжі, нічне життя	13.7
Мадрид	Музеї, культура, кулінарія	7.2
Валенсія	Пляжі, місто наук, культура	8.1
Арагон	Природа, історичні міста	2.7
Галісія	Природа, культура	3.3
Астурія	Природа, гастрономія	1.8
Баскія	Культура, кулінарія, природа	2.8
Кантабрія	Природа, історичні міста	1.6
Кастилія і Леон	Історія, культура	2.3
Кастилія-Ла-Манча	Історія, культура, вина	1.5
Каталонський Приазов'я	Пляжі, водні види спорту	4.8
Естремадура	Природа, історія	1.2
Ла Ріоха	Вина, гастрономія	0.4
Мурсія	Пляжі, культура, історія	1.7
Наварра	Природа, історія	1.5

Табл. 2.1 Напрямки туризму та рекреації в різних регіонах Іспанії та кількість туристів (за 2021 рік)

Ці дані наведені за даними Іспанської організації туризму (Tourspain) за 2021 рік. Аналізуючи таблицю, можна побачити, що Каталонія є провідним регіоном Іспанії з найбільшою кількістю туристів у 2021 році - 19,2 млн. Також значну кількість туристів приваблюють Андалусія, Балеарські та Канарські острови з 13,6, 13,7 та 13,2 млн туристів відповідно.

Загалом, можна побачити, що Іспанія є дуже популярною туристичною країною, залучаючи мільйони туристів щороку. Найбільш популярні регіони - Каталонія, Андалусія, Балеарські та Канарські острови.

Вони відомі своїми чудовими пляжами та культурними пам'ятками, що привертають туристів з усього світу.

Деякі регіони, такі як Арагон, Галісія, Астурія та Кантабрія, привертають туристів своєю природою та історичними містами. Ці регіони можуть бути менш популярними, але все ще приваблюють тих, хто шукає

менш переповнені місця для відпочинку.

Мадрид приваблює туристів своїми музеями та культурою, тоді як Валенсія славиться містом наук та своїми пляжами [24, с. 203-210].

Загалом, Іспанія має щось для кожного туриста, чи вони шукають відпочинок на пляжі, історичні місця, активний відпочинок або культурні заходи. Це робить її однією з найбільш популярних туристичних країн світу.

2.2 Іспанські курорти та їхні особливості

Іспанія - популярний напрямок для відпочинку, вона славиться своїми курортами, чудовими пляжами та теплим середземноморським кліматом.

Іспанські курорти - це популярні туристичні місця, які приваблюють мільйони відпочиваючих щороку. Кожен з цих курортів має свої особливості, які роблять його привабливим для відпочинку та розваг.

Ось деякі з найвідоміших іспанських курортів та їхні особливості:

Коста-дель-Соль. Це найбільш популярний іспанський курорт, який розташований на півдні країни на узбережжі Середземного моря. Цей курорт славиться своїми чудовими пляжами, величезним вибором ресторанів та кафе, відмінними магазинами та нічним життям [26, с. 349-353].

Барселона. Це місто на південному сході Іспанії, що славиться своїм історичним центром, архітектурою Гауді та чудовими пляжами. Барселона є одним з найпопулярніших туристичних напрямків Європи.

Майорка. Це найбільший острів в архіпелазі Балеарських островів на заході Середземного моря. Майорка славиться своїми чудовими пляжами, горами та заповідниками, розкішними готелями та курортами.

Канарські острови. Це архіпелаг з семи головних островів, розташований за західним узбережжям Африки. Канарські острови славляться своїми чудовими пляжами, вулканічними пейзажами, теплим кліматом та відмінними умовами для сурфінгу та інших водних видів спорту.

Малага. Це місто на півдні Іспанії на узбережжі Середземного моря. Малага славиться своїми чудовими пляжами, історичними пам'ятками, музеями та ресторанами з відмінною іспанською кухнею. Це також рідне

місто Пабло Пікассо, тому тут можна відвідати музей його творів.

Валенсія. Це місто на сході Іспанії, яке славиться своїми чудовими пляжами, історичними пам'ятками та музеями, а також відоме своєю кухнею, включаючи популярний десерт паелю.

Тенеріфе. Це найбільший з Канарських островів, що славиться своїми чудовими пляжами, гарними готелями та курортами, а також вулканом Тейде, який є найвищою горою Іспанії.

Салоу. Це курортне місто на узбережжі Коста Дорада на півдні Іспанії. Салоу славиться своїми чудовими пляжами, зеленими парками та багатою культурною спадщиною.

Ібіца. Цей курорт знаходиться на Балеарських островах та відомий своїми безліччю клубів та дискотек, які працюють до ранку. Крім того, Ібіца славиться своїми пляжами та кристально чистою водою [28, с. 147-151].

Враховуючи вищевказане, можна зробити висновок, що іспанські курорти пропонують безліч різноманітних можливостей для відпочинку та розваг. Кожен з них має свої унікальні особливості, які роблять його привабливим для різних категорій туристів. Іспанія з багатим культурним та історичним наслідком, різноманітною кухнею та сприятливим кліматом є привабливою країною для відпочинку.

Рис. 2. Курортні центри Іспанії

Розглянемо курорти Іспанії та їх особливості, а також кількість туристів що їх відвідували у 2021 році в таблиці 2.2

Таблиця 2.2

Курорт	Розташування	Особливості	Кількість туристів (на рік)
Барселона	Північна Каталонія	Архітектура Гауді, пляжі, нічне життя, музеї	Понад 8 мільйонів
Майорка	Балеарські острови	Пляжі, гірські маршрути, історичні визначні місця	Понад 10 мільйонів
Коста-дель-Соль	Андалусія	Пляжі, гольф, розваги для дітей, романтичні вечери	Понад 6 мільйонів
Тенерифе	Канарські острови	Пляжі, гори, зоопарки, водні парки, нічне життя	Понад 5 мільйонів
Валенсія	Східна Іспанія	Гарячі джерела, пляжі, Арт-Нуво, наукове музеї	Понад 4 мільйонів
Коста-Брава	Північна Каталонія	Пляжі, гольф, ресторани, аквапарки, музеї	Понад 2 мільйони
Гран-Канарія	Канарські острови	Пляжі, гори, водні спорти, ресторани, бари	Понад 3 мільйони

Табл. 2.2 Особливості курортів Іспанії та кількість туристів що їх відвідали

Аналізуючи таблицю іспанських курортів та їх особливостей, можна зробити кілька висновків:

Найбільшим курортом є Майорка з понад 10 мільйонами туристів на рік, що свідчить про її популярність серед відпочиваючих.

Барселона займає друге місце з понад 8 мільйонами туристів на рік, а Коста-дель-Соль, Тенерифе, Валенсія, Коста-Брава та Гран-Канарія займають наступні позиції відповідно.

Всі курорти мають спільну особливість - привабливі пляжі, що є головними місцями відпочинку для туристів.

Кожен курорт має свої унікальні особливості, що приваблюють туристів. Наприклад, Барселона відома своєю архітектурою Гауді, Майорка має гірські маршрути, а Коста-дель-Соль має розваги для дітей.

Канарські острови, включаючи Тенерифе та Гран-Канарію, мають значну кількість туристів, можливо через їхній теплий клімат та привабливу природу [3, с. 80-83].

Кількість туристів може значно змінюватися залежно від року та

інших факторів, таких як економічні умови або пандемії, що впливають на туристичну індустрію.

Кращі готелі для курортного відпочинку, які мають відмінні відгуки та високі рейтинги серед туристів у різних місцях Іспанії:

- Коста-дель-Соль: Kempinski Hotel Bahia Estepona, Gran Hotel Miramar, Marriott's Marbella Beach Resort.
- Барселона: Hotel Arts Barcelona, Mandarin Oriental Barcelona, W Barcelona.
- Майорка: Belmond La Residencia, Castillo Hotel Son Vida, Park Hyatt Mallorca.
- Канарські острови: Gran Hotel Bahia del Duque, The Ritz-Carlton, Abama, Hotel Botánico & The Oriental Spa Garden.
- Малага: Parador de Málaga Gibralfaro, Vincci Selección Posada del Patio, Molina Lario.
- Валенсія: The Westin Valencia, Caro Hotel, SH Valencia Palace. Тенеріфе: Royal Hideaway Corales Beach - Adults Only, Iberostar Grand El Mirador - Adults Only, Bahía del Duque.
- Салоу: PortAventura Hotel Gold River, Hotel Salou Beach by Pierre & Vacances, Hotel Best San Francisco.
- Ібіца: Hard Rock Hotel Ibiza, Ushuaia Ibiza Beach Hotel, ME Ibiza.

Кожен іспанський курорт має свої особливості та відмінності, але всі вони пропонують відпочинок на чудових пляжах та багато різноманітних видів дозвілля. Крім того, Іспанія славиться своєю гастрономічною культурою, тому ви не залишитеся голодними, відвідавши будь-який з цих курортів.

2.3 Іспанські національні парки та природні заповідники

Іспанія має багатий природний спадок, який включає в себе різноманітні ландшафти та екосистеми. Держава прагне зберігати та захищати ці природні ресурси шляхом створення національних парків та природних заповідників.

У кожному оновленому списку пам'яток, який щорічно змінюється, можна знайти як очікувані природні краси, так і несподівані відкриття. В числі найпопулярніших природних пам'яток Іспанії, що приваблюють туристів, на 2023 рік були Мис Сан-Хуан де Гастелугаче, розташований в Країні Басків, та Парк Сомієдо, розташований в провінції Астурія на півночі Іспанії. Мис Сан-Хуан де Гастелугаче є одним з найгарніших місць Біскайського узбережжя і знаходиться на вершині скелястої гори, до якої ведуть двісті з гаком сходинок. Парк Сомієдо, з істотною колонією бурих ведмедиків, представляє незвичайну природу зелених гірських долин, які шумлять річками, гірськими струмками, озерами і лагунами [19, с. 69-74].

Природний парк Кабо-де-Гата знаходиться в регіоні Андалусія. Цей парк є найбільшим на землі та в морі екологічним резервом Європи, розташований на західному узбережжі Середземного моря. Територія парку складає 460 км², включаючи містечко Карбонерас, гірський ланцюг Сьєрра-де-Кабо-де-Гата, а також 120 км² морської поверхні. Парк має надзвичайну красу та різноманітність флори і фауни.

Лас-Медулас - старовинна копальня з видобутку золота, яку використовували римляни на північному заході Іспанії. Золото тут видобували гідравлічним способом протягом майже 300 років, починаючи з першого століття до нашої ери. Нині Лас-Медулас має статус пам'ятника світової спадщини ЮНЕСКО і відкритий для усіх відвідувачів(згідно додатку Б).

Природний заповідник Лагунас-де-Руідера вважається одним з найбільш цікавих і красивих природних територій, що охороняються, з водними екосистемами на Піренейському півострові. Особливістю цього заповідника є наявність 15 озер, які поєднуються між собою в ланцюжок завдовжки 25 км за допомогою водоспадів. Найбільш помітні серед них водоспади, які знаходяться між першим озером Ла-Бланка та останнім, Ла-Сенагоса, і перепад висоти між ними складає 120 метрів [4, с. 46-52].

Пляж Catedrais або «Пляж Кафедральних Соборів», оголошений

Пам'ятником природи керівництвом галісійського міністерства захисту довкілля, відрізняється від інших красивих місць тут наявністю химерних гірських утворень, що прикрашають берег і перетворюють його на чарівне місце, де постійна ерозія. Особливо помітні красиві кам'яні арки, які можна зустріти приблизно через кожні тридцять метрів.

Іспанія може пишатися своїми Національними парками, такими як Айгес-Тортес, Ордеса в Піренеях, Кавадонга в Кантабрійських горах, Тейде на Канарських островах. Серед них можна виділити Tablas de Daimiel, Aigüestortes i Estany de Sant Maurici, Parque Nacional del Archipiélago de Cabrera, Parque nacional de Ordesa y Monte Perdido, Parque Nacional de Cabañeros, а також заповідники, такі як Анайет в Піренеях, Гредос в Центральній Кордильєрі, Кото-Доньяна в дельті річки Гвадалквивир, Ель-Пальмераль-де-Ельче в провінції Аліканте та інші. Вони створені з метою збереження тих частин країни, які є цінними для національної природи та представляють різні типи природних систем.

Парк Національного Значення «Tablas de Daimiel» Парк національного значення «Tablas de Daimiel» знаходиться в Центральній Іспанії, у провінції К'юдад-Реаль, на березі річки Гвадіана. Цей парк відомий своїми мокрих землях і багатим біорізноманіттям. Він займає площу більше 3,000 гектарів, з яких більше 1,700 гектарів покриті водоймами і болотами. Цей парк є природним заповідником, який забезпечує захист важливих біотопів із значною кількістю ендемічних видів.

Парк національного значення «Aigüestortes i Estany de Sant Maurici» знаходиться в Піренеях, у провінції Льейда. Цей парк складається з багатьох гірських вершин, озер та річок, які створюють вражаючі краєвиди. Парк національного значення «Aigüestortes i Estany de Sant Maurici» є домом для великої кількості різних видів флори і фауни, включаючи орла-мисливця, козорога, куницю та багато інших [6, с. 173-180].

Парк Національного Значення «Parque Nacional del Archipiélago de Cabrera» Парк національного значення «Parque Nacional del Archipiélago de

Cabrera» знаходиться в Середземномор'ї, у близькому сусідстві з островом Майорка. Цей парк включає декілька островів та морських прибережних ділянок, які відомі своїм багатим морським життям та кораловими рифами. Парк національного значення «Parque Nacional del Archipiélago de Cabrera» є домом для більше 500 різних видів морської флори та фауни, включаючи дельфіна.

Крім того, національний парк Тейде на Канарських островах є одним з найбільш відомих та популярних національних парків у Іспанії. Він був заснований у 1954 році, і на його території знаходиться один з найвищих вулканів світу - Тейде, який є символом Канарських островів та приваблює туристів з усього світу. Національний парк Тейде також містить багато інших видів рослин та тварин, які властиві для цього регіону, таких як кілька видів лісу та канарський баран.

Заповідник Анайет знаходиться в Піренеях на півночі Іспанії і охороняє значну частину гірської масиву. Його територія налічує більше 23 тис. га і включає різноманітні природні системи, такі як гірські луки, ліси, скельні утворення та льодовики. В заповіднику можна знайти рідкісні види тварин, такі як гризуни Піренейської кедрової лісу та горностай південний, а також різноманітні види птахів та рослин.

Заповідник Гредос знаходиться в центральній частині Кордильєр, має площу понад 38 тис. га і заснований з метою збереження природних екосистем гірських масивів та рівнинних степів. В заповіднику можна знайти багато видів флори та фауни, включаючи рідкісні та загрожені види, такі як орел гірський та іберійський козуля. Заповідник Кото-Доньяна знаходиться в дельті річки Гвадалквивир на півдні Іспанії і охороняє болотисту місцевість та піщані дюни. Цей заповідник відіграє важливу роль в охороні птахів та інших водних видів, які мешкають в дельті річки Гвадалквивир, а також зберігає важливі місця гніздування та розвитку різноманітних видів [23, с. 46-51].

Заповідник Ель-Пальмераль-де-Ельче знаходиться в провінції

Аліканте на сході Іспанії. Цей заповідник охоплює площу близько 1,5 км² і є одним з найбільших пальмових гаїв в Європі. В цьому заповіднику знаходиться більше 11 000 пальм, більшість з яких належать до різних сортів пальм датської та вуахерської пород.

У заповіднику є також велика кількість різноманітних рослин, таких як мигдаль, яблуня, груша, ківі та інші. Він є важливим місцем збереження різноманіття рослинного світу, зокрема він дуже важливий для збереження різноманіття пальм. Крім того, заповідник приваблює туристів, які можуть насолоджуватися прекрасними краєвидами, спостерігати за дикими тваринами та досліджувати різноманітні шляхи та стежки, які проходять через заповідник. Усі ці національні парки та природні заповідники Іспанії є важливими природними об'єктами, які допомагають зберегти та охороняти біорізноманіття країни, а також пропонують унікальні природні краєвиди та досвід для відвідувачів.

РОЗДІЛ 3. АНАЛІЗ ТУРИСТИЧНИХ ПОТОКІВ ІСПАНІЇ

3.1 Туристичні прибуття Іспанії

Туризм є критично важливою галуззю для економіки Іспанії, мільйони туристів щороку подорожують до країни, щоб відчутися її багату культуру, історію та природну красу. Аналіз туристичних потоків в Іспанії має важливе значення для розуміння впливу туризму на економіку країни, навколишнє середовище та суспільство. У цьому розділі розглядатимуться тенденції туристичних потоків до Іспанії, різні типи туристів, які відвідують країну, а також проблеми та можливості, які туризм представляє для іспанської економіки.

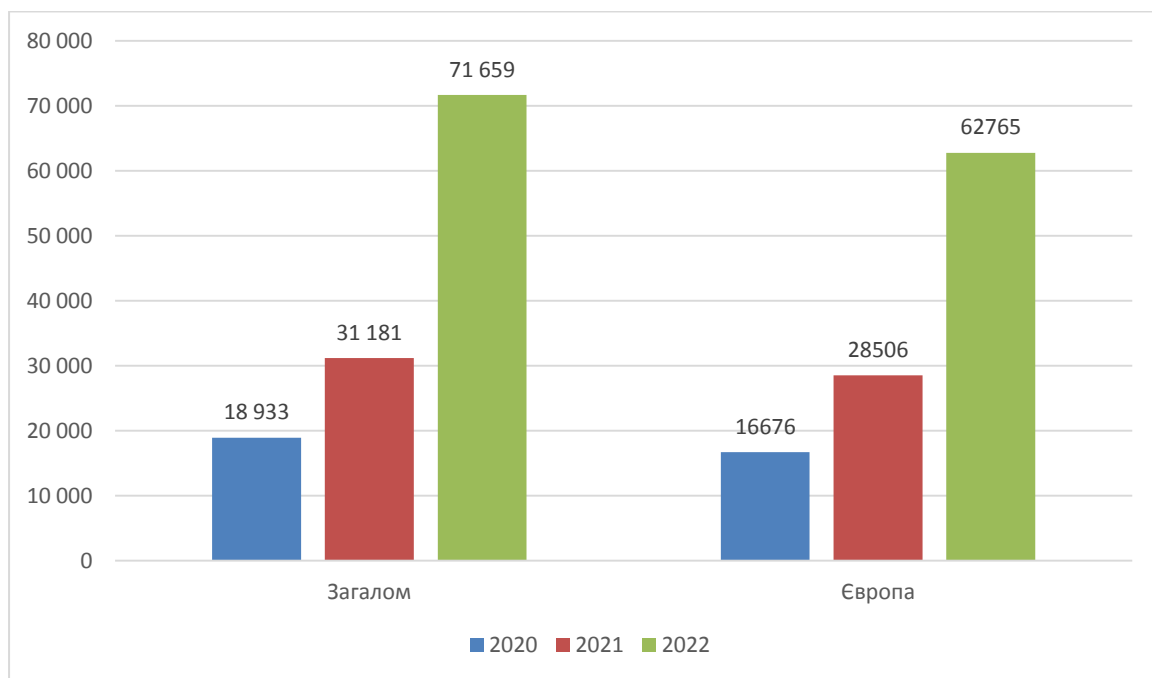
Однією з ключових тенденцій туристичних потоків до Іспанії є збільшення кількості міжнародних туристів, які відвідують країну щороку. У 2019 році Іспанія прийняла понад 83 мільйони міжнародних туристів, що зробило її одним із найпопулярніших туристичних напрямків у світі. Але 2020 рік був ковідним та вніс свої корективи в туризм і на разі Іспанія повертає в норму свої туристичні потоки, що видно по таблиці 3.1

Таблиця 3.1

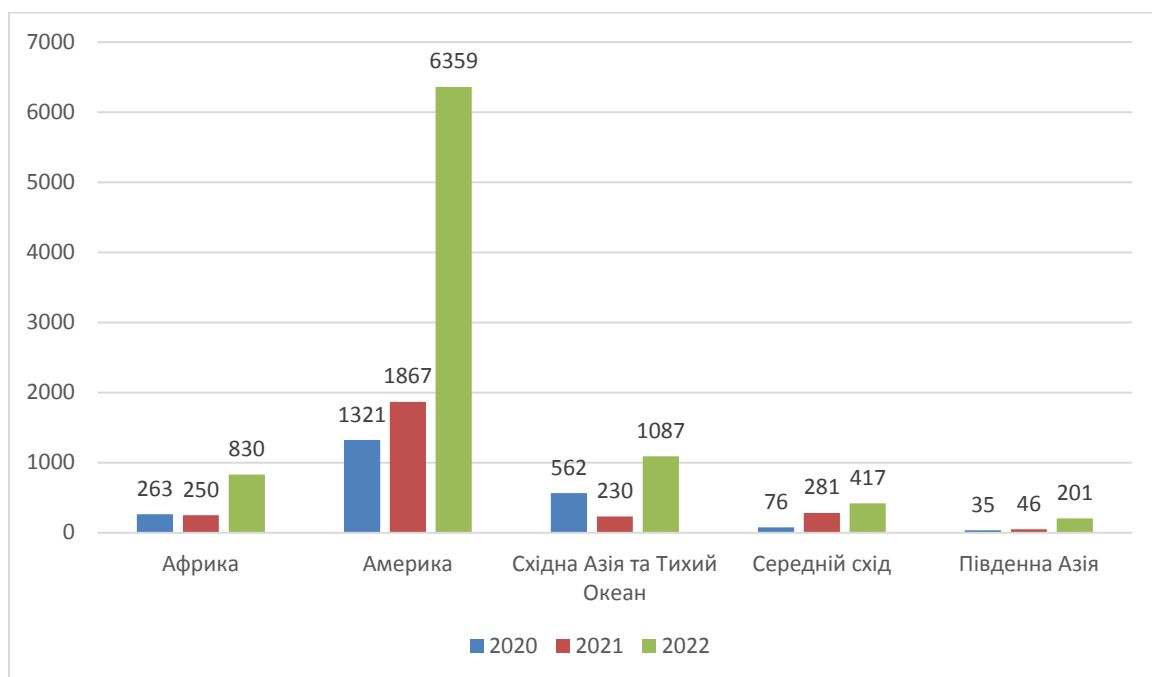
Туристичні прибуття			
Роки	2020	2021	2022
Всього прибуття	36 410	51 631	104 968
З них, ті які залишилися більше одного дня	18 933	31 181	71 659
Одноденні відвідувачі (екскурсанти)	17 477	20 450	33 309

Табл. 3.1 Туристичні прибуття в Іспанію 2020-2022 роки.[11]

Більшість цих туристів приїжджає з європейських країн, що видно на малюнку 3.2. Однак останнім часом спостерігається значне зростання туристів з східної Азії та США, що показано на малюнку 3.3

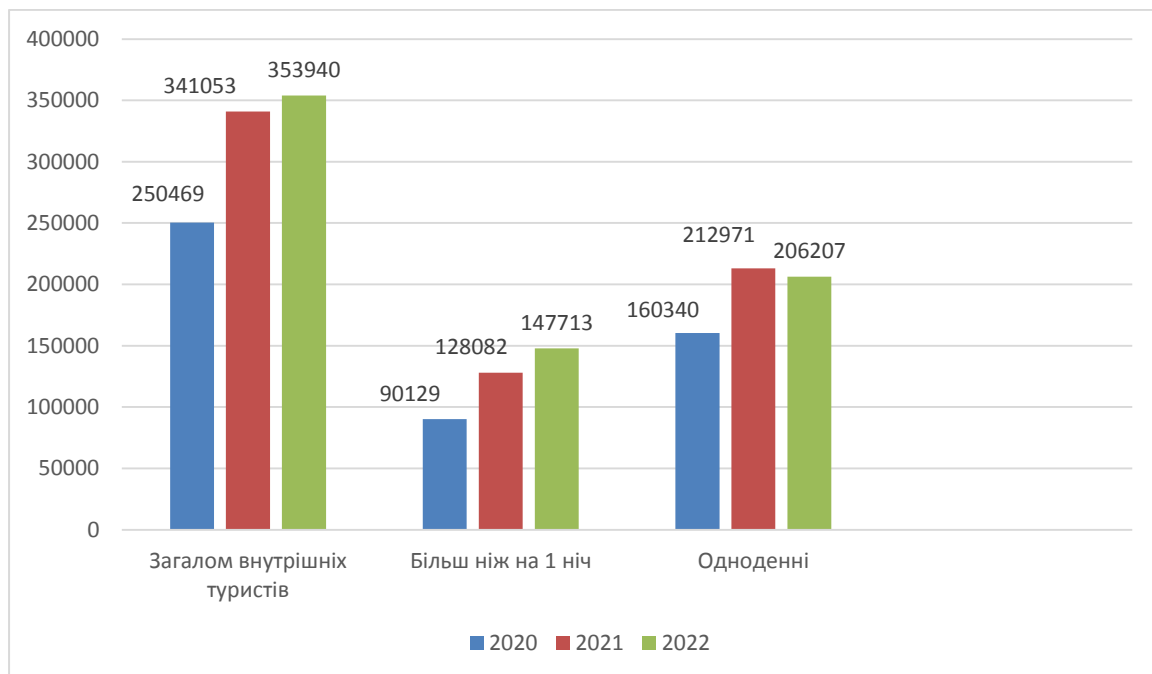
Малюнок 3.2 Кількість туристів загалом та тільки з Європи[11]

Малюнок 3.3 Кількість туристів з інших регіонів світу[11]

Окрім іноземних туристів, Іспанія також приваблює значну кількість внутрішніх туристів, які подорожують усередині країни для відпочинку чи у справах. Внутрішній туризм є важливою рушійною силою іспанської

економіки, оскільки на нього припадає значна частина загального доходу від туризму. Іспанські туристи, як правило, відвідують популярні прибережні напрямки, такі як Барселона, Валенсія та Майорка, а також історичні міста, такі як Мадрид, Севілья та Гранада.

Малюнок 3.4 Внутрішній туризм[11]

3.2 Виїзний туризм Іспанії

Що ж стосується виїзного туризму, то подорожують Іспанці також не мало. Хоч в них в країні все є, але їх може зацікавити багато аспектів в інших країнах, а саме: культурні враження, шопінг туризм, бізнес-подорожі, спортивний туризм.

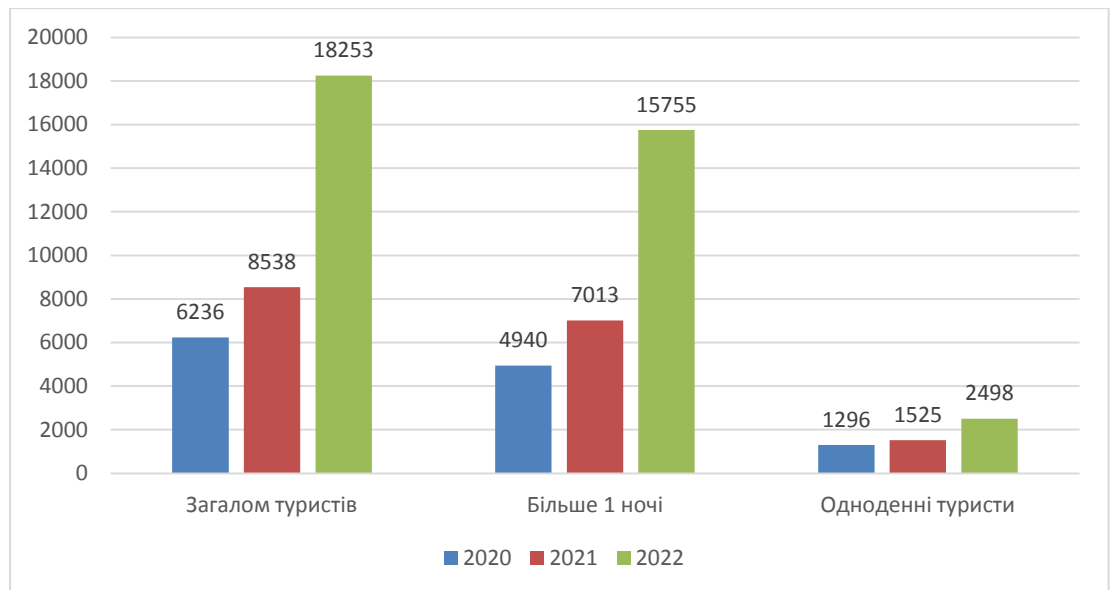
Іспанці зацікавлені в культурних подорожах до місць зі своєю власною історією та культурою, таких як Італія, Франція, Велика Британія та інші країни.

Багато іспанців подорожують до інших країн з метою шопінгу, особливо в міста, які відомі своїми торговими районами та брендовими магазинами.

Виїзний туризм включає в себе і бізнес-подорожі, коли люди подорожують за кордон для участі в конференціях, зустрічах, переговорах та інших бізнес-заходах.

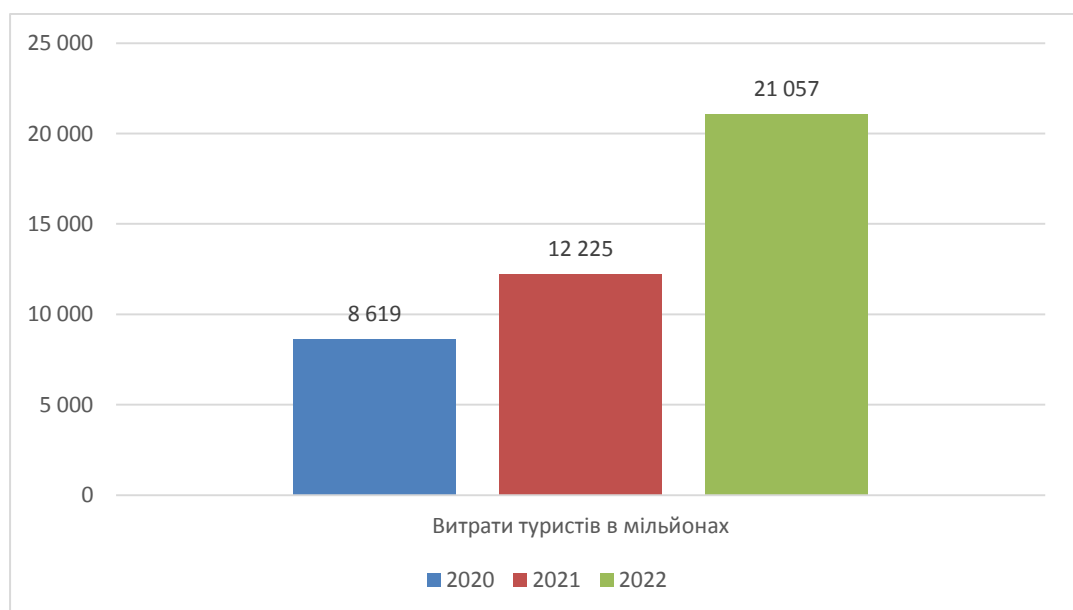
Іспанці також можуть подорожувати за кордон для участі в спортивних подіях, таких як футбольні матчі, тенісні турніри, марафони тощо. Наприклад цього літа буде Чемпіонат Європи з футболу 2024 у Німеччині, на якому Іспанія приймає участь. І досить багато іспанців поїдуть до Німеччини не менше ніж на тиждень.

Що ж стосується статистичних даних про виїзний туризм, то вони представлені на малюнку 3.5

Малюнок 3.5 Кількість виїзних туристів[11]

Загалом іспанці, які виїхали закордон витрачали більше 8 мільйонів доларів в 2020-2022 роках.

Малюнок 3.6 Витрати туристів(мільйони в доларах)[11]

Однією з проблем туризму в Іспанії є сезонний характер галузі, оскільки більшість туристів відвідують країну в літні місяці. Це призводить до перенаселеності популярних туристичних напрямків, підвищення цін на проживання та послуги та погіршення стану навколишнього середовища у чутливих районах. Щоб вирішити ці проблеми, уряд Іспанії запровадив заходи для сприяння сталому туризму та більш рівномірного розподілу туристичних потоків протягом року.

Іншим важливим аспектом аналізу туристичних потоків в Іспанії є розуміння мотивації та вподобань різних типів туристів. Деякі туристи приїжджають до Іспанії, щоб отримати культурний досвід, відвідати історичні місця, музеї та художні галереї. Інші приїжджають заради природної краси країни, досліджуючи національні парки, пляжі та гори. Крім того, Іспанія є популярним місцем для гастрономічного та винного туризму, де туристи пробують традиційні іспанські страви та вина в місцевих ресторанах і виноробнях.

Туризм в Іспанії також відкриває можливості для економічного розвитку та створення робочих місць, особливо в сільській місцевості, де традиційні галузі промисловості занепали. Сектор туризму забезпечує роботою мільйони людей у таких секторах, як готельний бізнес, транспорт і роздрібна торгівля. Крім того, туризм створює дохід для місцевого бізнесу, державні податки та розвиток інфраструктури, сприяючи загальному економічному зростанню країни.

Однак існують також виклики, пов'язані з туризмом в Іспанії, включаючи проблеми, пов'язані зі стійкістю, надмірним туризмом та збереженням культури. Оскільки кількість туристів продовжує зростати, зростає занепокоєння щодо впливу туризму на навколишнє середовище, місцеві громади та об'єкти спадщини. Завдання для політиків і зацікавлених сторін у галузі полягає в тому, щоб збалансувати економічні вигоди від туризму з необхідністю захисту природних ресурсів, просування екологічних практик і збереження культурної самобутності Іспанії.

Підсумовуючи, аналіз туристичних потоків в Іспанії має важливе значення для розуміння складної динаміки індустрії туризму та її впливу на економіку країни, суспільство та навколишнє середовище. Вивчаючи тенденції в туристичних потоках, різні типи туристів, які відвідують Іспанію, а також проблеми та можливості, які представляє туризм, політики можуть розробити стратегії сприяння сталому туризму, захисту природних ресурсів і підтримки місцевих громад. Завдяки ретельному плануванню та співпраці Іспанія зможе продовжувати залучати туристів з усього світу, забезпечуючи при цьому довгострокову стійкість своєї індустрії туризму.

РОЗДІЛ 4. ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ ТУРИЗМУ ТА РЕКРЕАЦІЇ В ІСПАНІЇ

4.1 Екологічні проблеми та їх вплив на туризм та рекреацію в Іспанії

Згідно з дослідженнями, екологічні проблеми мають значний вплив на туризм та рекреацію в Іспанії. Однією з найбільших проблем є забруднення повітря та водних ресурсів. Забруднення повітря викликає проблеми з диханням та може погіршувати якість життя місцевих жителів та туристів [25, с. 136-142].

Таблиця 4.1

Регіон	Екологічна проблема	Вплив на туризм та рекреацію
Каталонія	Забруднення повітря та води в Барселоні	Зменшення привабливості міста для туристів, погіршення якості пляжного відпочинку
Андалусія	Спадання рівня води у річках та ставках	Погіршення умов для риболовлі та водних видів Спорту
Валенсія	Руйнування коралових рифів	Зменшення можливостей для дайвінгу та занять водними видами спорту
Мадрид	Забруднення повітря в центрі міста	Зменшення привабливості міста для туристів, погіршення здоров'я гостей
Канарські острови	Загроза зникає зелені зони та ендемічних видів	Зменшення екологічної привабливості регіону та погіршення можливостей для екотуризму
Баскія	Забруднення водойм та морського узбережжя	Зменшення можливостей для пляжного відпочинку та водних видів спорту
Галісія	Нехтування правилами вилову риби	Погіршення умов для риболовлі та загроза зменшення кількості риби у морських водах
Балеарські острови	Надмірне використання водних ресурсів та забруднення водойм	Зменшення можливостей для водних видів спорту та пляжного відпочинку
Астурія	Нехтування правилами вилову риби та забруднення водойм	Погіршення умов для риболовлі та водних видів спорту
Кантабрійське узбережжя	Надмірна експлуатація природних ресурсів та забруднення водойм	Зменшення можливостей для водних видів спорту та пляжного відпочинку
Коста-дель-Соль	Забруднення повітря та води в регіоні Малага	Зменшення привабливості регіону для туристів та погіршення якості пляжного відпочинку
Гранада	Зменшення кількості снігу на гірських вершинах	Зменшення можливостей для зимового відпочинку та занять гірськолижним спортом

Табл. 4.1 Загальні екологічні проблеми в деяких регіонах Іспанії

Зазначені проблеми є лише деякими з екологічних проблем, які впливають на туризм та рекреацію в різних регіонах Іспанії. Ці проблеми можуть мати серйозний вплив на економіку країни та погіршити якість

відпочинку для місцевих жителів та туристів. Ці проблеми підкреслюють важливість збереження природних ресурсів та бережливого використання екологічних систем, щоб зберегти екологічну привабливість регіонів та сприяти розвитку туризму в Іспанії.

Іншою проблемою є надмірна експлуатація природних ресурсів. Туризм та рекреація можуть призвести до знищення природних екосистем, зменшення біорізноманіття та зниження рівня якості довкілля. Це може спричинити зменшення кількості туристів, а також негативно позначитися на здоров'ї місцевих жителів [22, с. 48-53].

До інших екологічних проблем, що впливають на туризм та рекреацію в Іспанії, належать виникнення сміттєзвалищ та забруднення ґрунтів. Це може призвести до негативного впливу на природні ландшафти та зменшення привабливості туристичних місць.

Іспанія - країна з розмаїтими природними красами та популярними курортами, які залучають мільйони туристів щороку. Проте, екологічні проблеми, такі як забруднення повітря та води, вирубка лісів та інші негативні наслідки людської діяльності, значно погіршують стан природи в країні та мають серйозний вплив на туризм та рекреацію.

За даними Європейської агенції з навколишнього середовища, в Іспанії викидається понад 300 мільйонів тонн відходів щороку, більшість з яких закінчується на смітниках, які забруднюють ґрунт та підземні води. Це може призвести до забруднення пляжів та інших популярних місць відпочинку, зниження якості води та поширення хвороб, що передаються через воду. Крім того, Іспанія має високий рівень викидів парникових газів, що спричиняє зміну клімату та забруднення повітря. Це може мати вплив на здоров'я туристів та місцевих мешканців, а також на якість повітря в регіонах, де розташовані курорти та інші туристичні об'єкти.

У 2020 році, внаслідок пандемії COVID-19, кількість туристів, які відвідали Іспанію, зменшилася майже вдвічі порівняно з попереднім роком. Проте, це було тимчасовим явищем, і після закінчення карантинних

обмежень туристичний потік відновився [31, с. 301-307].

Негативний вплив екологічних проблем на туризм та рекреацію в Іспанії підкреслюється статистикою. За даними Іспанської організації туризму, кількість іноземних туристів, які відвідали Іспанію у 2020 році, скоротилась на 77% порівняно з попереднім роком. Це пов'язано з частковим обмеженням в'їзду в країну через пандемію COVID-19, але також може бути пов'язано зі зниженням якості довкілля та погіршенням екологічної ситуації.

Однією з екологічних проблем Іспанії є також забруднення пляжів та морських вод. За даними Міністерства землеробства, рибальства та харчування, у 2020 році було виявлено більше 5000 випадків забруднення морських вод, що може негативно впливати на здоров'я туристів та мешканців прибережних міст.

За останні кілька років у Іспанії також спостерігається зростання кількості лісових пожеж, що також має негативний вплив на екологію країни та може призвести до зниження кількості туристів. У зв'язку з цим, уряд Іспанії продовжує вживати заходів для зменшення негативного впливу людської діяльності на довкілля та збереження природних ресурсів країни. Він також ставить перед собою завдання збільшити кількість туристів, які обирають екологічно чистий туризм, тобто той, що не завдає шкоди довкіллю.

Одним з найбільших екологічних проблем Іспанії є знищення лісів. За даними Європейської комісії, в Іспанії було вирубано більше 49 тисяч гектарів лісів у 2019 році. Це призводить до зменшення біорізноманіття та погіршення якості повітря, що може негативно впливати на здоров'я туристів та місцевих мешканців.

Також у Іспанії діють різні програми та ініціативи, спрямовані на збереження природних ресурсів та зменшення відходів. Наприклад, програма «Синьої відповідальності» (Blue Responsibility) має на меті зменшення використання пластикових виробів та забезпечення чистоти водойм, а також збереження морських екосистем.

Для боротьби з екологічними проблемами в Іспанії вживаються різноманітні заходи. Наприклад, у 2021 році Іспанія прийняла новий закон про зміну клімату та енергетику, який передбачає зниження викидів парникових газів на 23% до 2030 року порівняно з 1990 роком [29, с. 38-43].

Одним з прикладів ініціатив, які запроваджує Іспанія для зменшення негативного впливу туризму на довкілля, є використання сонячних енергетичних установок у готелях та інших туристичних закладах. За даними Іспанської асоціації сонячної енергетики, у 2020 році сонячні електростанції забезпечили 9,9% виробленої електроенергії в країні, що значно зменшило навантаження на екологію та сприяло збереженню природних ресурсів.

Крім того, в Іспанії також запроваджуються програми збереження та відновлення екосистем, таких як лісові масиви та морські зони. Наприклад, у 2020 році було проведено реконструкцію більше 11 тисяч гектарів лісу, що сприятиме збереженню біорізноманіття та зменшенню кількості лісових пожеж.

У зв'язку з цим, важливо розробляти та впроваджувати екологічно чисті технології та методи управління природними ресурсами для зменшення впливу туризму та рекреації на довкілля. Також необхідно вживати заходів для зменшення використання транспорту та забезпечення енергоефективності в готелях та інших місцях перебування туристів.

Отже, екологічні проблеми можуть мати серйозний вплив на туризм та рекреацію в Іспанії. Однак, завдяки заходам, які вживає уряд Іспанії, можна зменшити негативний вплив людської діяльності на довкілля та зберегти природні ресурси країни. Також важливо, щоб туристи обирали екологічно чистий туризм, що може сприяти збереженню довкілля та збільшенню доходів від туризму в майбутньому.

4.2 Соціально-економічні проблеми та перспективи розвитку туризму та рекреації в Іспанії

Іспанія є однією з провідних країн у світі, що має великий потенціал для розвитку туризму та рекреації. Проте, як і в більшості країн, існують

соціально-економічні проблеми, які впливають на цей сектор.

Нижче наведена таблиця, яка показує соціально-економічні проблеми розвитку туризму та рекреації в різних регіонах Іспанії:

Таблиця 4.2

Регіон	Соціально-економічні проблеми
Андалусія	Висока безробітність, низькі зарплати в галузі туризму, недостатнє фінансування інфраструктури та охорони довкілля
Каталонія	Перевантаження туристичних місць, відсутність ефективної системи управління туризмом, проблеми з охороною культурної спадщини
Мадрид	Відсутність природних пам'яток, які привертати б туристів, залежність від корпоративного туризму, недостатнє фінансування інфраструктури
Галісія	Відсутність ефективної маркетингової стратегії, недостатній розвиток інфраструктури, нестабільна економіка
Баскія	Недостатнє фінансування інфраструктури, відсутність пов'язаного туризму з сусідніми регіонами, нестабільність політичної ситуації
Валенсія	Проблеми з відходами та забрудненням довкілля, недостатня регуляторна база для управління туризмом, залежність від низькобюджетного туризму
Астурія	Недостатня реклама туристичних місць, недостатній розвиток інфраструктури, обмежений доступ до природних пам'яток
Канарські острови	Висока безробітність, залежність від туризму, недостатній розвиток інфраструктури для розвитку інших галузей, проблеми з охороною довкілля
Мурсія	Проблеми з водним ресурсом, відсутність ефективної маркетингової стратегії, низька диверсифікація галузей
Кантабрія	Низький рівень розвитку інфраструктури, обмежений доступ до природних пам'яток, недостатня реклама туристичних місць
Кастилія-Ла-Манча	Недостатня реклама туристичних місць, відсутність ефективної системи управління туризмом, недостатній розвиток інфраструктури
Кастилія і Леон	Недостатня реклама туристичних місць, обмежений доступ до природних пам'яток, низький рівень розвитку інфраструктури
Ла-Ріоха	Низький рівень розвитку інфраструктури, обмежений доступ до природних пам'яток, недостатня реклама туристичних місць
Наварра	Недостатня реклама туристичних місць, низький рівень розвитку інфраструктури, відсутність пов'язаного туризму з сусідніми регіонами
Естремадура	Недостатній розвиток інфраструктури, обмежений доступ до природних пам'яток, недостатня реклама туристичних місць

Табл.4.2 Соціально економічні проблеми

Зазначена інформація може бути корисною для тих, хто планує розвивати туристичну галузь в Іспанії. Для розв'язання соціально-економічних проблем необхідно здійснювати комплексні заходи, спрямовані на поліпшення інфраструктури, забезпечення ефективної реклами туристичних місць, розвиток пов'язаного туризму з іншими регіонами, впровадження екологічно чистих технологій та регулювання кількості

туристів [16, с. 126-132].

Однією з головних проблем є сезонність туризму, коли пік подорожей відбувається в літні місяці, тоді як у зимовий період попит значно менший.

Більшість туристів приїжджає в Іспанію влітку, що призводить до значних коливань в залежності від пори року. За даними Іспанської національної статистичної служби, у липні 2019 року Іспанію відвідали майже 10 мільйонів туристів, тоді як у січні цього ж року ця цифра була менше 5 мільйонів.

Це створює труднощі для місцевих жителів, які залежать від туризму, а також може призвести до надмірного розширення інфраструктури в туристичних районах, що може негативно вплинути на навколишнє середовище. Також серйозними проблемами є нестабільність робочих місць та заробітної плати в туристичній галузі. Згідно з даними Іспанської конфедерації підприємців, більшість робочих місць у туристичній галузі є тимчасовими, а заробітна плата нижча, ніж у інших секторах економіки.

Крім того, зростаюча конкуренція в туристичній індустрії та зміна попиту на певні види відпочинку (наприклад, збільшення популярності еко-туризму та культурних подорожей) також можуть створити труднощі для розвитку туризму в Іспанії

Однією з проблем є нерівномірний розподіл туристичних доходів між різними регіонами країни. Наприклад, регіони Каталонії та Балеарських островів мають найбільші доходи від туризму, в той час як інші регіони, такі як Галісія та Арагон, мають нижчий рівень доходів від туризму. Це може призвести до нерівномірного розвитку інфраструктури та обмеження можливостей розвитку туризму в цих регіонах [2, с. 9-16].

Іншою проблемою є зростання сезонності туризму в деяких регіонах. Так, наприклад, регіони Канарських островів та Андалусії мають значний потік туристів взимку, але влітку попит на туризм у цих регіонах значно знижується. Це може призвести до нестабільності доходів та нерівномірного використання туристичної інфраструктури.

Наступною проблемою є надмірне використання деяких природних ресурсів, таких як пляжі та морська прибережна зона. Це може призвести до забруднення довкілля та погіршення якості відпочинку для туристів. Крім того, розвиток туризму може мати негативний вплив на навколишнє середовище та природні ресурси, особливо в зв'язку з використанням великої кількості енергії, води та інших ресурсів. Також, для підвищення ефективності розвитку туризму в Іспанії, слід сприяти інвестиціям в галузь, надавати фінансову та іншу підтримку малим і середнім підприємствам, які займаються туристичним бізнесом. Такі заходи можуть забезпечити створення нових робочих місць та збільшення доходів населення в цілому.

За даними Іспанського Міністерства середовища, туристична галузь в Іспанії використовує більше 63 мільйонів кубометрів води на рік, що становить понад 12% від загального використання країни. Далі розглянемо які перспективи розвитку туризму та рекреації можуть бути запропоновані для вирішення соціально-економічних проблем в різних регіонах Іспанії.

Однак, Іспанія вживає заходів для розв'язання цих проблем. У 2021 році була запущена національна стратегія сталого розвитку туризму, яка містить ряд заходів для зниження сезонної залежності, покращення робочих умов та створення стабільних робочих місць, зменшення негативного впливу на довкілля та підвищення конкурентоспроможності туристичної галузі в цілому. Також, за даними Всесвітньої організації туризму, Іспанія займає друге місце в світі за кількістю міжнародних прибутків, досягнувши більше 65 мільярдів євро у 2019 році.

Таблиця 4.3

Регіон	Перспективи розвитку туризму та рекреації	Соціально-економічні проблеми, що можуть бути вирішені
Андалусія	Розвиток релігійного туризму, сприяння еко-туризму, розвиток спортивного туризму	Бідність, безробіття, розвиток інфраструктури
Барселона	Розвиток культурного туризму, винного туризму, розвиток гастрономічного туризму	Надмірний туризм, забруднення довкілля, високі ціни на нерухомість

Канарські острови	Розвиток сімейного туризму, екскурсійного туризму, розвиток водних видів спорту	Сезонність, зменшення кількості туристів у поза-сезонний період
Коста-дель-Соль	Розвиток пляжного туризму, розвиток спортивного туризму, розвиток гольф-туризму	Надмірний туризм, забруднення довкілля, високі ціни на нерухомість
Мадрид	Розвиток культурного туризму, розвиток гастрономічного туризму, розвиток тематичних туристичних маршрутів	Високі ціни на нерухомість, залежність від іншого регіону Іспанії для пляжного відпочинку
Валенсія	Розвиток пляжного туризму, розвиток культурного туризму, розвиток гастрономічного туризму	Недостатня розвиненість транспортної інфраструктури, залежність від іншого регіону Іспанії для розвитку екскурсійного туризму
Галісія	Розвиток еко-туризму, розвиток культурного туризму, розвиток туризму до винних погребів	Зменшення населення, відсутність розвинених туристичних інфраструктур
Баскія	Розвиток культурного туризму, розвиток гастрономічного туризму, розвиток спортивного туризму	Недостатнє фінансування туристичної галузі, відсутність розвинених туристичних інфраструктур
Мурсія	Розвиток туризму на пляжах, розвиток гольф-туризму, розвиток культурного туризму	Бідність, недостатнє фінансування туристичної галузі, залежність від іншого регіону Іспанії для розвитку екскурсійного туризму
Севілья	Розвиток релігійного туризму, розвиток культурного туризму, розвиток гастрономічного туризму	Бідність, недостатнє фінансування туристичної галузі, недостатня розвиненість транспортної Інфраструктури
Балеарські острови	Розвиток туризму на пляжах, розвиток культурного туризму, розвиток спортивного туризму	Надмірний туризм, забруднення довкілля, високі ціни на нерухомість

Табл. 4.2 Перспективи розвитку та соціально-економічні проблеми

Проте, не дивлячись на ці проблеми, перспективи розвитку туризму в Іспанії залишаються досить високими. Згідно зі статистикою, у 2019 році Іспанію відвідали 83,7 мільйонів туристів, що стало рекордним показником за всю історію країни. Крім того, туризм є одним з найбільших джерел доходу для Іспанії, принісши в 2019 році більше 92 мільярдів євро.

Щоб забезпечити подальший розвиток туризму в Іспанії, потрібно зосередитись на збереженні навколишнього середовища та зменшенні впливу туризму на екосистеми. Крім того, необхідно розвивати нові види туризму, які б доповнювали традиційні види відпочинку та були б менш сезонними. Наприклад, розвиток еко-туризму, винних турів та культурних подорожей

може допомогти привернути більше туристів протягом року та збільшити рівень доходів від туризму [27, с. 36-42].

Крім того, Іспанія повинна розвивати інфраструктуру, щоб забезпечити комфортне перебування туристів. Зокрема, необхідно покращувати якість готелів, ресторанів та інших закладів громадського харчування, а також розвивати транспортну інфраструктуру та підвищувати рівень безпеки для туристів.

Усі ці заходи можуть допомогти забезпечити стабільний розвиток туризму в Іспанії та збільшити його внесок у соціально-економічний розвиток країни. За даними Всесвітньої організації туризму, туризм може стати однією з головних сфер розвитку економіки в Іспанії в наступні роки, забезпечуючи зростання доходів та робочих місць.

4.3 Можливості розвитку альтернативних видів туризму та рекреації в Іспанії

Іспанія є однією з провідних країн у світі з туристичною промисловістю, яка внесла значний внесок у економіку країни. Проте, на сьогоднішній день, зростання конкуренції та зміни смаків туристів вимагають розгляду та розвитку альтернативних видів туризму та рекреації.

На сьогоднішній день, Іспанія вже пропонує багато різноманітних видів туризму, таких як культурний, сонячний, гастрономічний та інші.

Проте, альтернативні види туризму та рекреації можуть стати новими привабливими варіантами для відпочинку та відкриття Іспанії для туристів з усього світу [20, с. 124-129].

Зважаючи на широкі можливості природного, культурного та історичного спадку Іспанії, а також високий рівень розвитку туристичної індустрії, країна може пропонувати багато різних видів альтернативного туризму та рекреації, але вони мають свої переваги та недоліки.

Таблиця 4.4

Переваги розвитку альтернативних видів туризму та рекреації в різних регіонах Іспанії	Недоліки розвитку альтернативних видів туризму та рекреації в різних регіонах Іспанії
---	---

1. Розширення туристичного потенціалу регіону	1. Високі витрати на створення та розвиток нових інфраструктур та послуг
2. Збільшення кількості робочих місць в секторі туризму	2. Можливість зменшення популярності традиційних видів туризму в регіоні
3. Залучення нових груп туристів та розширення цільової аудиторії	3. Високий рівень конкуренції з іншими регіонами в Іспанії та за її межами
4. Підвищення відвідуваності менш відомих регіонів	4. Потреба у спеціалізованих фахівцях та кадрах для розвитку нових видів туризму
5. Стимулювання розвитку місцевої економіки	5. Потенційна недостатня інфраструктура для задоволення потреб туристів
6. Природні ресурси та культурні пам'ятки стають доступнішими та зберігаються	6. Недостатнє забезпечення безпеки для туристів, що може призвести до негативних Наслідків
7. Можливість розвитку екотуризму та інших видів туризму з низьким вуглецевим викидом	7. Ризик впливу на природні та культурні ресурси регіону з боку туристів
8. Підвищення свідомості туристів про екологічні питання та збереження культурної спадщини	8. Потенційні проблеми з підтримкою розвитку альтернативного туризму з боку місцевої влади
9. Можливість створення інноваційних туристичних продуктів	9. Необхідність залучення інвестицій та підтримки від держави для розвитку нових видів туризму
10. Розвиток соціально-культурних зв'язків та підтримка місцевих традицій	10. Ризик перенаселення регіону та виникнення екологічних проблем

Табл. 4.4 Переваги та недоліки для можливості розвитку альтернативних видів туризму та рекреації в різних регіонах Іспанії

Важливо враховувати, що переваги та недоліки можуть різнитися в залежності від регіону та специфіки альтернативного виду туризму.

Наприклад, у прибережних регіонах можуть існувати певні екологічні проблеми, пов'язані з надмірним туризмом, тоді як у гірських районах може бути складно забезпечити інфраструктуру для туристів. Однак, в цілому, розвиток альтернативних видів туризму та рекреації може бути корисним для різних регіонів Іспанії, забезпечуючи нові можливості для розвитку економіки та підтримки культурної спадщини.

Один з можливих видів альтернативного туризму - еко-туризм. Іспанські природні заповідники та національні парки, такі як Піренейський національний парк чи парк Монфрагуе, пропонують можливості для відпочинку в природі та спостереження за дикими тваринами. За даними Міністерства екології та клімату Іспанії, у 2019 році кількість відвідувачів

природних парків Іспанії становила більше 17 мільйонів.

Наступний можливий вид альтернативного туризму - віндсерфінг. За даними Всесвітньої організації туризму, Іспанія займає друге місце в світі за кількістю пляжів, що пропонують умови для віндсерфінгу. Такі місця, як Тарагона, Кадіс та Кантабрійське узбережжя, є популярними серед віндсерферів з усього світу. За даними Федерації віндсерфінгу Іспанії, на сьогоднішній день у країні зареєстровано більше 20 тисяч віндсерферів, а кількість активних відповідальних за цей вид спорту осіб становить близько 4000.

Іншим варіантом може бути альтернативний медичний туризм. Іспанія є лідером у сфері медичного туризму в Європі, зокрема у галузі косметичної хірургії та стоматології. Країна має відомі клініки та медичні центри, які пропонують високоякісні послуги за доступними цінами. За даними Іспанської асоціації медичного туризму, кількість іноземних пацієнтів, які приїждять до Іспанії за медичною допомогою, зросла на 20% в 2019 році порівняно з попереднім роком [18, с. 97-102].

Ще один можливий вид альтернативного туризму - винний туризм. Іспанія відома своїми винними регіонами, такими як Ріоха, Рибера дель Дуеро та Пенедес, які пропонують відвідувачам можливість ознайомитись з виробництвом вина, зі смаком та історією Іспанської виноробної культури.

За даними Міністерства промисловості, торгівлі та туризму Іспанії, у 2019 році кількість відвідувачів винних туристичних маршрутів становила більше 3 мільйонів, що є показником потенційного зростання цього виду туризму в майбутньому. Нарешті, культурний туризм може бути також розглянутий як альтернативний вид туризму. Іспанія володіє безліччю історичних та культурних пам'яток, таких як Альгамбра, Саграда Фамілія та Ескоріал, які приваблюють туристів з усього світу. За даними Міністерства промисловості, торгівлі та туризму Іспанії, у 2019 році кількість відвідувачів культурно-історичних пам'яток становила більше 34 мільйонів [12, с. 40-45].

Іспанія є однією з провідних країн у світі за кількістю туристичних

прибутків, що залежить від традиційних форм туризму, таких як пляжний відпочинок та культурні подорожі. Проте, в країні є значний потенціал для розвитку альтернативних видів туризму та рекреації, таких як екотуризм, винний туризм, гастротуризм, активний відпочинок та спортивні заходи.

За даними Іспанської організації туризму (Turespaña) за 2019 рік, альтернативні форми туризму становили близько 20% всіх туристичних прибутків країни, що означає зростання порівняно з попередніми роками. Детальніше, за 2019 рік було зареєстровано:

- 9 мільйонів туристів, які займалися спортом та активним відпочинком (зростання на 3,3% порівняно з 2018 роком).
- 3 мільйони туристів, які обрали екотуризм (зростання на 9,6% порівняно з 2018 роком).
- 3 мільйони туристів, які відвідали винні країни (зростання на 10,5% порівняно з 2018 роком).
- 1 мільйон туристів, які обрали гастротуризм (зростання на 7,2% порівняно з 2018 роком).

Ці дані свідчать про значний потенціал для розвитку альтернативних форм туризму та рекреації в Іспанії. Крім того, з початку пандемії COVID-19, зростання інтересу до альтернативних видів туризму стало ще більш помітним, оскільки вони дають можливість туристам відвідати менш населені туристичні місця та здійснювати подорожі в природних зонах, що дозволяє уникнути туристичних толок та зменшити ризик зараження вірусом.

Уряд Іспанії підтримує розвиток альтернативних форм туризму та рекреації і спрямовує зусилля на їх просування. Наприклад, з метою розвитку винного туризму, було створено «Винний маршрут Іспанії» (La Ruta del Vino), який охоплює більше 30 регіонів, що виробляють вино, та надає туристам можливість відвідати винні підприємства, дегустувати місцеве вино та відвідувати культурні пам'ятки в районі.

Крім того, уряд Іспанії підтримує відкриття нових національних

парків та природних заповідників для забезпечення збереження біорізноманіття країни та сприяння розвитку екотуризму. За даними Іспанського Міністерства екології та клімату, на 2020 рік в країні існує 16 національних парків та 148 природних заповідників, які залучають значну кількість туристів [7, с. 44-51].

Нарешті, уряд Іспанії сприяє розвитку спортивного туризму та організовує різноманітні заходи для туристів, такі як турніри з гольфу, водних видів спорту, екстремальних видів спорту та інших активностей.

Загалом, Іспанія має значний потенціал для розвитку альтернативних видів туризму та рекреації, що дозволяє залучати більше туристів до менш відомих місць країни та зменшувати тиск на туристичні центри. Також це сприяє розвитку економіки та забезпеченню сталого розвитку туристичної галузі в цілому.

ВИСНОВКИ

Іспанія є однією з найбільш популярних туристичних країн світу з розмаїттям варіантів для відпочинку. Історія туризму та рекреації в Іспанії почалася ще в середньовіччі, коли паломництво до Сантьяго-де-Компостела стало популярним. Протягом останніх десятиліть, туризм та рекреація стали важливими сферами економіки Іспанії.

У минулому, туризм та рекреація в Іспанії були зосереджені в основному на побережжі, зокрема на Коста-Брава та Коста-дель-Соль. У 60-х та 70-х роках минулого століття, іспанська влада спрямовувала зусилля на підтримку розвитку туризму та рекреації, що привело до збільшення кількості туристів та побудови готелів та інфраструктури для туризму.

Сьогодні, туризм та рекреація в Іспанії розповсюджені по всій країні і мають різноманітні напрями, такі як культурний туризм, гастрономічний туризм, активний відпочинок та інші. Крім того, Іспанія має численні національні парки та заповідники, які пропонують можливості для екотуризму.

Туризм та рекреація є важливими галузями економіки Іспанії, забезпечуючи значний прибуток та робочі місця. Проте, вони також можуть мати негативний вплив на довкілля та місцеву культуру.

Були розглянуті проблеми та перспективи розвитку туризму та рекреації в Іспанії. Було зазначено екологічні проблеми, такі як забруднення морських вод та шкідливий вплив туризму на довкілля, а також соціально-економічні проблеми, зокрема залежність економіки Іспанії від туризму та нерівномірне розподіл доходів в галузі.

Туризм є критично важливою галуззю для економіки Іспанії, приваблюючи мільйони туристів завдяки своїй культурі, історії та природній красі. Аналіз туристичних потоків важливий для розуміння їхнього впливу на економіку, екологію та суспільство. Відзначається зростання кількості міжнародних туристів, особливо з Європи, Азії та США, а також значний обсяг внутрішнього туризму, що сприяє доходам країни. Іспанці також

активно подорожують за кордон, витрачаючи значні кошти на культуру, шопінг- та бізнес-подорожі.

Серед проблем туризму виділяється сезонність, яка призводить до перенаселеності, зростання цін та екологічного тиску в літні місяці. Уряд вживає заходів для сприяння сталому туризму та рівномірного розподілу потоків. Розуміння мотивації туристів є ключовим для ефективного управління потоками та підтримки економічного розвитку, створення робочих місць і збереження культурної спадщини. Для забезпечення довгострокової стійкості індустрії туризму важливо розробляти стратегії, що враховують ці аспекти.

Однак, існують перспективи розвитку туризму та рекреації в Іспанії, такі як розвиток екотуризму, спортивного туризму, гастрономічного туризму та культурного туризму. До того ж, Іспанія має значний потенціал у сфері технологій та інновацій, який може бути використаний для розвитку туризму.

Отже, загальним висновком є те, що туризм та рекреація є важливими галузями для Іспанії з економічної та культурної точок зору, але потребують збалансованого та сталого розвитку для збереження довкілля та соціальної стабільності. Водночас, можливості розвитку альтернативних видів туризму та рекреації можуть сприяти створенню більш різноманітних туристичних пропозицій та зменшенню негативного впливу на навколишнє середовище та соціальну сферу.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Божок А.М. Туризм в Іспанії // Економіка. Менеджмент. Підприємництво. - 2019. - №1(36). - С. 44-48.
2. Ключко Л.М. Іспанія: країна, яка приваблює туристів // Туризм: практика та досвід. - 2015. - №1. - С. 9-16.
3. Костенко О.І. Іспанія як країна туристичного спокою та задоволення // Туризм: практика та досвід. - 2015. - №1. - С. 17-20.
4. Лисенко О.І. Туризм і рекреація в Іспанії: історія, сучасний стан та перспективи розвитку // Туризм і країнознавство. - 2018. - №2. - С. 46-52.
5. Лукашук О.І. Туризм в Іспанії: основні напрями та перспективи розвитку // Економічні науки. Серія «Туризм». - 2017. - Т. 26. - С. 56-63.
6. Максименко О.В. Туризм в Іспанії: виклики та перспективи розвитку // Маркетинг і менеджмент інновацій. - 2017. - №2. - С. 173-180.
7. Неретіна Т.І. Туристична індустрія Іспанії: стан та перспективи розвитку // Економіка та управління підприємствами. - 2016. - №5. - С. 44-51.
8. Новак Л.С. Розвиток туризму в Іспанії: проблеми та перспективи // Економіка та підприємництво. - 2016. - №4. - С. 72-78.
9. Олексієнко А.М. Культурний туризм в Іспанії: історія та сучасні тренди // Туризм і готельна індустрія. - 2018. - №1. - С. 25-31.
10. Остапенко О.В. Туризм в Іспанії: від традицій до інновацій // Туризм і країнознавство. - 2017. - №3. - С. 56-62.
11. Остапенко О.М. Туристичний потенціал Іспанії // Економічні науки. Серія «Туризм». - 2015. - Т. 24. - С. 110-115.
12. Павленко О.М. Роль туризму в економіці Іспанії // Економіка та управління підприємствами. - 2018. - №2. - С. 40-45.

13. Панасюк І.І. Тенденції розвитку туристичної галузі в Іспанії // Економічні науки. Серія «Туризм». - 2018. - Т. 27. - С. 68-74.
14. Пашко О.І. Специфіка туризму в Іспанії // Міжнародний туризм: проблеми та перспективи. - 2017. - №1. - С. 48-54.
15. Петренко Л.А. Іспанія як об'єкт туристичного бізнесу // Маркетинг та логістика в Україні. - 2016. - №6. - С. 44-48.
16. Петрова Ю.І. Туризм і готельно-ресторанний бізнес в Іспанії: стан та перспективи // Маркетинг і менеджмент інновацій. - 2016. - №1. - С. 126-132.
17. Рибаківа М.В. Туризм і гостинності в Іспанії: традиції та сучасність // Туризм і країнознавство. - 2018. - №1. - С. 38-43.
18. Руденко Н.В. Розвиток туризму в Іспанії: виклики та перспективи // Економіка та управління. - 2016. - №3. - С. 97-102.
19. Саган І.В. Іспанія: культурні та природні ресурси для туризму // Туризм і країнознавство. - 2017. - №1. - С. 69-74.
20. Сірко В.А. Розвиток туризму в Іспанії: проблеми та перспективи // Економіка та управління. - 2017. - №1. - С. 124-129.
21. Скрипник О.Ю. Туризм в Іспанії: історія, сучасний стан та перспективи розвитку // Міжнародний туризм. - 2015. - №2. - С. 49-56.
22. Сметана Н.В. Туризм в Іспанії: розвиток та перспективи // Туризм і країнознавство. - 2018. - №3. - С. 48-53.
23. Ткаченко А.О. Туризм в Іспанії: від традицій до інновацій // Туризм і країнознавство. - 2016. - №3. - С. 46-51.
24. Турецька Н.М. Розвиток туризму в Іспанії: проблеми та перспективи // Маркетинг і менеджмент інновацій. - 2016. - №4. - С. 203-210.
25. Федів О.О. Розвиток туризму в Іспанії: сучасний стан та перспективи // Маркетинг і менеджмент інновацій. - 2015. - №4. - С. 136-142.
26. Хмель В.М. Особливості розвитку туризму в Іспанії // Глобальні

та національні проблеми економіки. - 2017. - Вип. 14. - С. 349-353.

27. Хоменко Н.А. Культурний туризм в Іспанії: особливості та перспективи розвитку // Туризм і країнознавство. - 2016. - №2. - С. 36-42.

28. Чернишова І.І. Туристична індустрія Іспанії: тенденції та перспективи розвитку // Економічні науки. - 2018. - №2. - С. 147-151.

29. Шевченко І.В. Туристичний ринок Іспанії: стан та перспективи розвитку // Економіка та управління підприємствами. - 2017. - №1. - С. 38-43.

30. Яковлєва Н.М. Туристична галузь Іспанії: основні напрямки та перспективи розвитку // Економіка та управління підприємствами. - 2016. - №6. - С. 43-48.

31. Якубенко Н.О. Туризм в Іспанії: проблеми та перспективи розвитку // Маркетинг і менеджмент інновацій. - 2018. - №1. - С. 301-307.

Електронні ресурси

1. Expedia: <https://www.expedia.com/>
2. Booking.com: <https://www.booking.com/>
3. TripAdvisor: <https://www.tripadvisor.com/>
4. Airbnb: <https://www.airbnb.com/>
5. Hotels.com: <https://www.hotels.com/>
6. Agoda: <https://www.agoda.com/>
7. Kayak: <https://www.kayak.com/>
8. Orbitz: <https://www.orbitz.com/>
9. Priceline: <https://www.priceline.com/>
10. Travelocity: <https://www.travelocity.com/>
11. Tourism Statistics Database: <https://www.unwto.org/tourism-statistics/tourism-statistics-database>

ДОДАТКИ

ДОДАТОК А

5 найбільших парків Іспанії

Рис. 1. Національний парк Tablas de Daimiel

Рис. 2. Національний парк Aigüestortes i Estany de Sant Maurici

Рис. 3. Заповідник суші і моря «Архіпелаг Кабрера»

Рис. 4. Національний парк Ордеса і Монте Пердідо

Рис. 5. Національний парк Кабаньєрос (Parque Nacional de Cabañeros)

Перелік об'єктів Всесвітньої спадщини ЮНЕСКО в Іспанії

№	Зображення	Назва	Місце положення	Час створення	Час внесення до списку	№	Критерії
1		Альгамбра, Хенераліфе і Альбайсін в Гранаді ісп. La Alhambra, Generalife, Albayzín	Провінція Гранада	XIV століття	1984, 1994	314	I, III, IV
2		Бургоський собор ісп. Catedral de Burgos	Провінція Бургос	1221–1567 рр.	1984	316	II, IV, VI
3		Історичний центр міста Кордова ісп. Córdoba	автономне співтова	VIII–XIV століття	1984, 1994	313	I, II, III, IV
4		Монастир в Ескоріалі ісп. San Lorenzo de El Escorial	риство	1563–1584	1984	318	I, II, VI

5		Творіння Антоніо Гауді ісп. Antonio Plácido Guillermo Gaudí y Cornet кат. Antoni Plàcid Guillem Gaudí i Cornet	Андалусія	1883–1910	1984, 2005	320	I, II, IV
6		Наскельні малюнки в печері Альтаміра ісп. Cueva de Altamira	Провінція Мадрид	Верхній палеоліт	1985, 2008	310	I, III
7		Пам'ятники міста Ов'єдої королівства Астурія ісп. Oviedo, астур. Uviéu	автономне співтовариство Астурія	IX–XVI століття	1985, 1998	312	I, II, IV
8		Старовинне місто Авіла ісп. Ávila	Провінція Авіла	XI–XIV століття	1985, 2007	348	III, IV
9		Старовинне місто Сеговія з римським акведуком ісп. Acueducto de Segovia	Провінція Сеговія	I–II століття	1985	311	I, II, IV

10		Стара частина міста Сантьяго-де-Компостела ісп. Santiago de Compostela	автономне співтовариство Галісія	XI століття	1985	347	I, II, VI
11		Національний парк Гарахонай	Канарські острови	–	1986	380	VII, IX
12		на острові Ла-Гомера ісп. Parque nacional de Garajonay	Провінція Толедо	192 рік до н.е.	1986	379	I, II, III, IV
13		Історичне місто Толедо ісп. Toledo	автономне співтовариство Арагон	XII століття	1986, 2001	378	IV
14		Архітектура в стилі мудехар ісп. Arquitectura mudéjar de Aragón en: Mudéjar Architecture of Aragón	Провінція Касерес	25 рік до н.е.	1986	384	III, IV
15		Стара частина міста Касерес ісп. Cáceres	Місто Севілья	XIV–XVI століття	1987	383	I, II, III, VI

16		Севільський собор,	Провінція Саламанка	III століття до н.е.	1988	381	I, II, IV
17		Севільський Алькасар і Архів Індій ісп. Catedral de Sevilla, Reales Alcázares de Sevilla, Archivo General de Indias	автономне співтовариство Каталонія	XII століття	1991	518	I, IV
18		Стара частина міста Саламанка ісп. Salamanca	автономне співтовариство Естремадура	25 рік до н.е.	1993	664	III, IV
19		Монастир Поблет кат. Reial Monestir de Santa Maria de Poblet	північна Іспанія	—	1993	669	II, IV, VI
20		Археологічний ансамбль міста Меріда ісп. Mérida, естр.: Méria	Провінція Касерес	XIII століття	1993	665	IV, VI

21		Дорога Святого Якова або Шлях в Сантьяго-де-Компостела ісп. El Camino de Santiago	плавні в гирлі річки Гвадалквівір	—	1994	685	VII, IX, X
22		Королівський монастир Санта-Марія-де-Гуадалупе ісп. Real Monasterio de Nuestra Señora de Guadalupe	автономне співтовариство Кастилія – Ла-Манча	XII–XVII століття	1996	781	II, V
23		Національний парк Доньяна ісп. Espacio Natural de Doñana	Місто Валенсія	1482–1548	1996	782	I, IV
24		Історичне місто Куенка ісп. Cuenca	автономне співтовариство Галісія	I століття	1997	803	I, II, III, IV
25		Лонха-де-ла-Седа ісп. La Lonja de la Seda	Піренеї	—	1997, 1999	773	III, IV, V, VII, VIII

26		Римські золоті копальніЛас-Медулас ісп. Las Médulas	автономне співтовариство Ла-Ріоха	середина VI століття	1997	805	II, IV, VI
27		Район гори Монте-Пердідо в Піренеях ісп. Monte Perdido, фр.Mont Perdu	Місто Барселона	початок XX століття	1997	804	I, II, IV
28		Монастирі Юсо і Сузо вСан-Мілан-де-ла-Когола ісп. San Millán de la Cogolla en:San Millán_de_la_Cogolla, La Rioja	південно-східна частина Іспанії	приблизно 5500 рік до н.е.	1998	874	III
29		Палау-де-ла-Музика-Каталана і Шпиталь Сант-Пау кат. Palau de la Música Catalana, Hospital de la Santa Creu i Sant Pau en:Palau de la Música Catalana,	Провінція Мадрид	IX–XVI століття	1998	876	II, IV, VI
30		Наскельні малюнки Середземноморського узбережжя Іспанії ісп. Arte rupestre del arco mediterráneo de la Península Ibérica es:Arte rupestre del arco mediterráneo de la Península Ibérica	Балеарські острови	—	1999	417	II, III, IV, IX, X

35		Таррако в містіТаррагона лат. Tarraco, Tarrago	провінція Аліканте	XI–XII століття	2000	930	II, V
36		Tarragona, кат.	автономне співтовариство Галісія	кінець X століття	2000	987	IV
37		Tarragona	автономне співтовариство Мадрид	III століття	2001	1044	II, IV
38		Печери в горахАтапуерка (район містаБургос) ісп. Sierra de Ataruerca en:Ataruerca	автономне співтовариство Андалусія	XVII століття	2003	522	II, IV
39		Романські церкви з долини Буї ісп. Iglesias románicas del Valle de Bohí	провінція Біскайя	XVI століття	2006	1217	I, II

40		Пальмовий ліс в Ельче ісп. Palmeral de Elche, кат. Palmerar d'Elx	острів Тенеріфе, Канарські острови	1893	2006	1258	VII, VIII
41		Римські стіни міста	автономне співтовариство Галісія	—	2009	1312	III
42		Луго ісп. Lugo	Муніципа літет: Вільяр-де-ла-Єгва Провінція: Саламанка	II століття, XVIII століття	2010	866	I, III
43		Королівський палац в Аранхуесі ісп. Palacio Real de Aranjuez	Острів Мальорка Провінція: Балеарські острови	XII тисячолітт я до н. е.	2011	1371	II, IV, V
44		Пам'ятники ренесансу в містах Убеда і Баеса ісп. Úbeda, Baeza	Провінція: Сьюдад-Реаль (сумісно зі Словенією)	—	2012	1327	II, IV